

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΓΡΑΦΩΝ).
ΕΠΙΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ ΜΙΑΣ ΑΛΛΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:

Α. ΠΟΛΥΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ:

ΙΩΑΝΝΑ ΠΛΙΑΤΣΙΚΑ

ΠΑΤΡΑ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2006

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	4367
----------------------	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	σελ. 4
Κεφάλαιο 1^ο	σελ. 8
-Δυναμικό & Επιμόρφωση	σελ. 9
Κεφάλαιο 2^ο	σελ. 11
-Νόμος των μεταγραφών	σελ. 13
<u>ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Α</u>	
▪ Πολύτεκνοι γονείς και τέκνα πολύτεκνων	σελ. 13
<u>ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Β</u>	
▪ Για λόγους οικονομικούς και λόγους υγείας των γονέων	σελ. 20
▪ Πανεπιστήμιο Κύπρου	σελ. 24
-Συμπεράσματα Νόμου.....	σελ. 29
Κεφάλαιο 3^ο	σελ. 31
-Ερωτηματολόγιο	σελ. 32
▪ Ερωτηματολόγιο Παιδιών	σελ. 33
▪ Ερωτηματολόγιο Γονέων	σελ. 38
-Συμπεράσματα Ερωτηματολογίων	σελ. 42
-Κριτήρια μεταγραφών	σελ. 45

Κεφάλαιο 4^ο	σελ. 47
-Κείμενο Αρχών για την Δημιουργία Νέων Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα	σελ. 48
-Συμπληρωματικές προσωπικές προτάσεις	σελ. 67
-Αξιολόγηση Προτάσεων	σελ. 69
Κεφάλαιο 5^ο	σελ. 72
-Ανάλυση και Αξιολόγηση των Δεδομένων κατά Περιφέρεια.....	σελ. 73
Κεφάλαιο 6^ο	σελ. 85
-Χωροταξική Κατανομή Λειτουργούντων Τμημάτων Παν/μιων	σελ. 86
-Χωροταξική Κατανομή Λειτουργούντων Τμημάτων ΤΕΙ.....	σελ. 88
-Κατανομή Παν/μιων και ΤΕΙ στις Ελληνικές Πόλεις	σελ. 90
-Κατανομή Σχολών Α.Τ.Ε.Ι σε όλη την Ελλάδα.....	σελ. 96
-Συγκεντρωτικά Αριθμητικά Δεδομένα για Διάφορες Χώρες.....	σελ. 102
-Βιβλιογραφία	σελ. 103

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

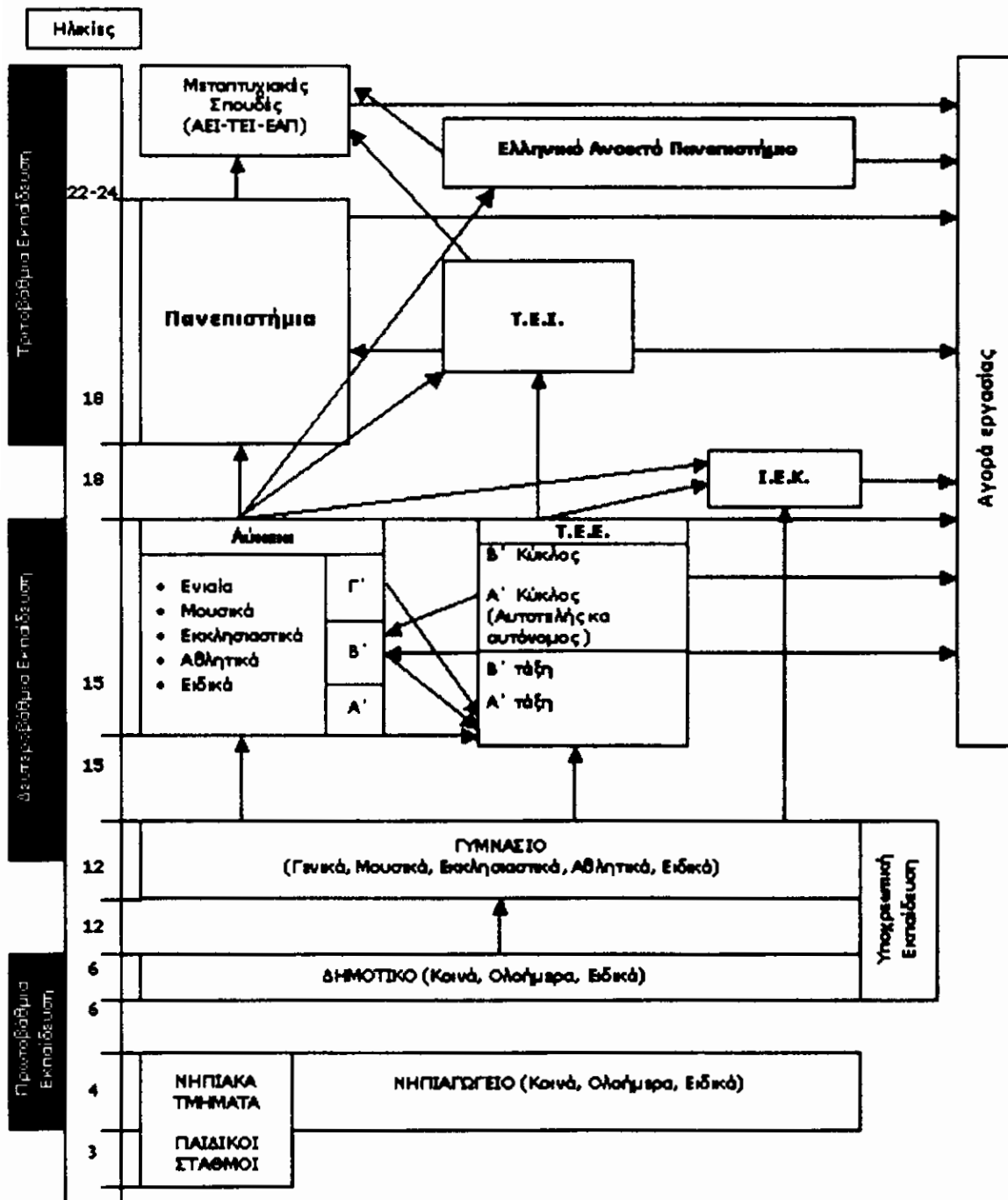
Η Εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι υποχρεωτική για όλα τα παιδιά μεταξύ των ηλικιών 6-15, δηλαδή περιλαμβάνει την Πρωτοβάθμια (Δημοτικό) και την κατώτερη Δευτεροβάθμια (Γυμνάσιο). Η σχολική ζωή, όμως, των μαθητών μπορεί να ξεκινά από την ηλικία των 2,5 ετών(προσχολική εκπαίδευση) σε ιδρύματα (ιδιωτικά και δημόσια) που ονομάζονται Βρεφονηπιακοί Παιδικοί Σταθμοί. Ορισμένοι Βρεφονηπιακοί Παιδικοί σταθμοί διαθέτουν και Νηπιακά Τμήματα που λειτουργούν παράλληλα προς τα Νηπιαγωγεία. Η διάρκεια φοίτησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Δημοτικό) είναι εξαετής, με ηλικία εισόδου το 6ο έτος. Παράλληλα προς τα κοινά Νηπιαγωγεία και Δημοτικά λειτουργού και Ολοήμερα σχολεία, τα οποία έχουν διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και εμπλουτισμένο Αναλυτικό Πρόγραμμα.

Η μετά-υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, σύμφωνα με τη μεταρρύθμιση του 1997, περιλαμβάνει δύο τύπους σχολείων: τα Ενιαία Λύκεια και τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ). Η διάρκεια φοίτησης είναι τριετής στα Ενιαία Λύκεια και διετής (α΄ κύκλος σπουδών) ή τριετής(β΄ κύκλος σπουδών) στα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια, ενώ δεν αποκλείονται αμοιβαίες μετακινήσεις από τον ένα τύπο σχολείου στον άλλο. Παράλληλα με τα κοινά σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης λειτουργούν και Ειδικά Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια και λυκειακές τάξεις, που απευθύνονται σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Επίσης λειτουργούν και Μουσικά, Εκκλησιαστικά και Αθλητικά Γυμνάσια και Λύκεια.

Στη μετά υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση εντάσσονται και τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), τα οποία προσφέρουν επίσημη αλλά αδιαβάθμιτη εκπαίδευση. Τα Ιδρύματα αυτά χαρακτηρίζονται αδιαβάθμιτα, γιατί δέχονται τόσο αποφοίτους Γυμνασίου όσο και αποφοίτους Λυκείου, ανάλογα με τις επιμέρους ειδικότητες που προσφέρουν. Η δημόσια πανεπιστημιακή εκπαίδευση χωρίζεται σε ΑΕΙ και ΤΕΙ. Η εισαγωγή των φοιτητών σ' αυτά τα ιδρύματα εξαρτάται από την επίδοσή τους σε εξετάσεις εθνικού επιπέδου που λαμβάνουν χώρα στη Γ' τάξη του Λυκείου. Επιπρόσθετα, στο ΕΑΠ οι φοιτητές γίνονται αποδεκτοί από την ηλικία των 22 ετών μετά από κλήρωση. Το διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζει συνοπτικά τη δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, όπως αυτό συγκροτείται από ιδρύματα της επίσημης τυπικής, διαβαθμισμένης ή αδιαβάθμιστης εκπαίδευσης. Η επίσημη τυπική εκπαίδευση χαρακτηρίζεται από καθορισμένη διάρκεια σπουδών, επαναληψιμότητα, και απονομή επίσημου τίτλου σπουδών στο τέλος τους, ο οποίος αποτελεί και την κρατική νομιμοποίησή της. Η διαβάθμιση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων συνεπάγεται την υποχρέωση κατοχής του αποδεικτικού τίτλου (απολυτηρίου, πτυχίου κλπ.) του προηγούμενου επιπέδου σπουδών για τη συνέχιση στο επόμενο. Επισημαίνεται ότι το διάγραμμα δίνει τη γενική εικόνα του εκπαιδευτικού συστήματος σε όσες εκφάνσεις του εποπτεύονται κυρίως από το ΥΠΕΠΘ, που είναι και οι μεγαλύτερες σε έκταση. Όμως, μια ευρύτερη ανάλυση δείχνει ότι το σύνολο των εκπαιδευτικών υπηρεσιών που προσφέρονται στην Ελλάδα αποτελεί ένα πλέγμα πολύ πιο πολύπλοκο, πολυεπίπεδο και διαφοροποιημένο. Πολλές άλλες εκπαιδευτικές υπηρεσίες, διαβαθμισμένες ή αδιαβάθμιστες, προσφέρονται μέσα στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα και σε συνεργασία με αυτό ή και εντελώς ανεξάρτητες από όσες εντάσσονται στον βασικό πυρήνα του.

- "Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα -Συνοπτικό Εικόνα Σε Αριθμούς-"

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο :

Δυναμικό και Επιμόρφωση

Στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό σύστημα η αναλογία μαθητών προς εκπαιδευτικό είναι 13,5 για την Πρωτοβάθμια είναι 10,6 για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Για παράδειγμα, ο Καναδάς δαπανά το 6,2% του ΑΕΠ στην εκπαίδευση και η αναλογία μαθητών προς εκπαιδευτικό στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση είναι 18,7, ενώ στη Δευτεροβάθμια είναι 19,3. Η Ελβετία δαπανά το 5,9% του ΑΕΠ στην εκπαίδευση και η αναλογία μαθητών προς εκπαιδευτικό είναι 16,1 στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και 12,3 στη Δευτεροβάθμια. Οι ΗΠΑ δαπανούν το 6,4% του ΑΕΠ στην εκπαίδευση και η αναλογία μαθητών προς εκπαιδευτικό στη Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση είναι 16,3, ενώ στη Δευτεροβάθμια είναι 15,6. Η Ισπανία δαπανά το 5,3% του ΑΕΠ στην εκπαίδευση και η αναλογία μαθητών προς εκπαιδευτικό στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση είναι 15,4 ενώ στη Δευτεροβάθμια είναι 12,9. Επίσης, η Τσεχία, και η Ιρλανδία δαπανούν το 4,7% του ΑΕΠ στην εκπαίδευση και η αναλογία μαθητών προς εκπαιδευτικό στη Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση είναι 23,4 και 21,6 αντίστοιχα, ενώ στη Δευτεροβάθμια είναι 14,7 και 14,6 αντίστοιχα. Η Γερμανία και η Αυστραλία δαπανούν το 5,5% του ΑΕΠ στην εκπαίδευση και η αναλογία μαθητών προς εκπαιδευτικό στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση είναι 21,0 και 17,3 αντίστοιχα, ενώ στη Δευτεροβάθμια είναι 15,2 και 12,7 αντίστοιχα.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Ολλανδίας, η οποία δαπανά το 4,6% του ΑΕΠ στην εκπαίδευση και η αναλογία μαθητών προς εκπαιδευτικό στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση είναι 16,6, ενώ στη Δευτεροβάθμια είναι 17,7 δηλαδή πολύ υψηλότερες της Ελλάδας.

Επίσης, η Μ. Βρετανία δαπανά το 4,9% του ΑΕΠ στην εκπαίδευση και η αναλογία μαθητών προς εκπαιδευτικό στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση είναι

22,5 και στη Δευτεροβάθμια 14,7, αναλογίες που είναι επίσης πολύ υψηλότερες από αυτές που παρουσιάζει η Ελλάδα. Τέλος, αξίζει να τονισθεί η περίπτωση της Σουηδίας, η οποία δαπανά το 6,8% του ΑΕΠ στην εκπαίδευση, (κατά πολύ υψηλότερο από το αντίστοιχο της Ελλάδας), αλλά η αναλογία μαθητών προς εκπαιδευτικό στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση είναι σχεδόν όμοια με αυτήν της Ελλάδας (13,3), ενώ στη Δευτεροβάθμια είναι πολύ υψηλότερη (14,5).

Η χώρα μας κατατάσσεται πρώτη με μεγάλη διαφορά σε Ευρωπαϊκό επίπεδο όσον αφορά το ποσοστό εξόδων για την επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού. Αξίζει να αναφέρουμε ότι παρουσιάζονται αρκετές δυσκολίες στη μέτρηση της κατανομής των πόρων μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών. Αυτό συμβαίνει επειδή σε ορισμένες χώρες τα έξοδα για την επιμόρφωση προσωπικού και την αγορά εξοπλισμού προέρχονται από διαφορετικές πηγές. Για παράδειγμα στη Γαλλία ο εξοπλισμός είναι ευθύνη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ως γενικό συμπέρασμα, με εξαίρεση τη χώρα μας όπου τα ποσοστά αντιστρέφονται, περίπου το 60%-80% των πόρων διατίθεται σε αγορά υλικού και το 20%-40% διατίθεται σε επιμόρφωση προσωπικού. Σε ορισμένες χώρες δε, όπως στο Λουξεμβούργο και στην Κύπρο, σχεδόν όλοι οι πόροι χρησιμοποιούνται για την αγορά εξοπλισμού (European Commission, 2000, Key Data on Education).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο:

ΝΟΜΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΕΓΓΡΑΦΩΝ

Τα τελευταία χρόνια, όλο και περισσότερες οικογένειες ανεξάρτητα από την οικονομική τους κατάσταση, προσπαθούν να προσφέρουν στα παιδιά τους υψηλό επίπεδο μόρφωσης ώστε να μπορούν να τους εξασφαλίσουν κατά κάποιο τρόπο το μέλλον τους.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών επιθυμούν να σπουδάσουν στη πόλη όπου κατοικούν λόγω των πολύ υψηλών δαπανών που απαιτούν οι σπουδές σε κάποια άλλη πόλη, π.χ ενοίκιο, διατροφή κτλ.

Παράλληλα, οι περισσότερες οικογένειες, παρουσιάζουν οικονομικά προβλήματα λόγω των χαμηλών μισθών και της ανεργίας που επικρατεί τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα. Αυτό έχει ως συνέπεια να αυξάνεται ο αριθμός των φοιτητών που κάνουν αίτηση για μετεγγραφή είτε στη πόλη όπου κατοικούν, εάν υπάρχει αντίστοιχη σχολή, είτε στο πλησιέστερο τόπο της μόνιμης κατοικίας τους.

Οι μετεγγραφές φοιτητών Πανεπιστημίων και σπουδαστών Α.Τ.Ε.Ι του εσωτερικού επιτρέπονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 3282/2004 (ΦΕΚ 208-Α) ως ακολούθως:

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Α

ΧΩΡΙΣ ΠΟΣΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ

Μέλη πολύτεκνων και πολυμελών οικογενειών, παιδιά θυμάτων της τρομοκρατίας, ορφανοί από έναν ή δύο γονείς, διακριθέντες τομέα του αθλητισμού, πάσχοντες από σοβαρές ασθένειες.

- **Πολύτεκνοι γονείς και τέκνα πολυτέκνων (εδ.α παρ.1)**

Πολύτεκνοι θεωρούνται όσοι έχουν τουλάχιστον τέσσερα (4) παιδιά ή όσοι εξομοιώνονται με πολυτέκνους βάσει του Ν. 1910/44) όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του Ν. 860/79

Γονείς και τέκνα πολυμελών οικογενειών με τρία ζώντα τέκνα από νόμιμο γάμο ή νομιμοποιηθέντα ή νομίμως αναγνωρισθέντα ή υιοθετηθέντα, εφόσον κανένα από αυτά δεν υπερβαίνει το εικοστό έκτο έτος της ηλικίας του, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων αγάμων μητέρων με τρία μη αναγνωρισθέντα ζώντα τέκνα που δεν υπερβαίνουν το ανωτέρω όριο ηλικίας (εδ.α παρ.1)

Τέκνα των φονευθέντων ή καταστάντων πλήρως ανικάνων για την εκτέλεση των καθηκόντων τους σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1897/90 Φ.Ε.Κ. 120-Α (εδ.β παρ.1.)

Ορφανοί φοιτητές ή σπουδαστές από τον ένα ή και από τους δύο γονείς που δε θεωρούνται πολύτεκνοι ή μέλη πολυμελών οικογενειών, εφόσον ο μέσος όρος του συνολικού οικογενειακού εισοδήματος των τριών τελευταίων οικονομικών ετών δεν υπερβαίνει το ποσό των τριάντα πέντε χιλιάδων ευρώ (εδ.γ παρ.1).

Φοιτητές και σπουδαστές που κατά τη διάρκεια των σπουδών τους σε Πανεπιστήμιο ή Τ.Ε.Ι: πέτυχαν αθλητική διάκριση που επιτρέπει κατά τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας την εγγραφή τους καθ' υπέρβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για το λόγο αυτό (εδ.δ παρ.1). Ειδικότερα οι ανήκοντες στην παράγραφο 2, του άρθρου 34 του Ν. 2725/99 (ΦΕΚ Α- 121), του εδαφίου ι της παραγράφου 13, του ίδιου νόμου όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 15 του άρθρου 8 του Ν. 3207/ 99 (ΦΕΚ Α-302), της παραγράφου 5 του άρθρου 15 του Ν. 2640/98 (ΦΕΚ Α-206) και της παραγράφου 1 του άρθρου 26 του Ν. 2009/92 (ΦΕΚ Α-18).

Φοιτητές και σπουδαστές που εγγράφηκαν σε Τμήμα Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ για έναν από τους λόγους υγείας που κατά τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε ποσοστό θέσεων 3% σε οποιοδήποτε τμήμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και λόγω υπέρβασης του προβλεπόμενου ποσοστού δεν μπόρεσαν να εγγραφούν στο Τμήμα προτίμησής τους ή που κατά τη διάρκεια των σπουδών τους υπέστησαν μια από τις σοβαρές ασθένειες που αναφέρονται στις παραπάνω διατάξεις. Επίσης δικαίωμα μετεγγραφής έχουν και όσοι πάσχουν από τις παραπάνω σοβαρές ασθένειες και εγγράφηκαν σε Τμήμα Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ μετά από συμμετοχή στις εξετάσεις των μαθημάτων που εξετάζονται σε εθνικό επίπεδο, χωρίς να έχουν κάνει χρήση του σχετικού δικαιώματος εγγραφής καθ' υπέρβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για έναν από τους λόγους αυτούς (εδ.α παρ.5).

Ειδικότερα, στους δικαιούχους μετεγγραφής ανεξαρτήτως ποσοστού της περίπτωσης αυτής υπάγονται, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, οι τυφλοί, οι κωφάλαλοι, οι πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία και δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία, οι πάσχοντες από συγγενή υδροκεφαλία με μόνιμη τεχνητή παροχέτευση του εγκεφαλονωτιαίου υγρού (shunt), συνοδευόμενη και από άλλες διαμαρτίες, όπως αραχνοειδής κύστη με φαινόμενα επιληπτικής κρίσης, καθώς επίσης οι πάσχοντες από μυϊκή δυστροφία Duchenne, από βαριά αγγειακή δυσπλασία του εγκεφαλικού στελέχους, από κακοήθεις νεοπλασίες (λευχαιμίες, λεμφώματα, συμπαγείς όγκους), από το σύνδρομο του Bund Chiari, από τη νόσο του Fabry, από βαριά ινοκυστική νόσο (παγκρέατος, πνευμόνων), από σκλήρυνση κατά πλάκας, από βαριά μυασθένεια θεραπευτικώς αντιμετωπιζόμενη με φαρμακευτική αγωγή, οι νεφροπαθείς που υποβάλλονται σε αιμοκάθαρση, οι πάσχοντες από συγγενή αιμορραγική διάθεση - αιμορροφιλίες και υποβαλλόμενοι σε θεραπεία με παράγοντες πήξεως, οι υποβληθέντες σε μεταμόσχευση μυελού των οστών ή μεταμόσχευση κερατοειδούς χιτώνος ή μεταμόσχευση οργάνων νεφρού, καρδιάς, πνευμόνων, ήπατος και παγκρέατος, οι πάσχοντες από ινσουλινοεξαρτώμενο νεανικό διαβήτη τύπου 1, οι πάσχοντες από σύνδρομο Evans, οι πολυμεταγγιζόμενοι πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία, οι έχοντες κινητικά προβλήματα οφειλόμενα σε αναπηρία άνω του 67%, οι πάσχοντες από φαινυλκετονουρία, από συγγενή θρομβοφιλία και υποβάλλονται σε θεραπεία αντιπηκτικής αγωγής δια βίου, από αρρυθμογόνο δυσπλασία δεξιάς κοιλίας με εμφυτευμένο απινιδωτή, καθώς και από τη νόσο GAUCHER..

γίνεται ιδιαίτερη μνεία της γνώσης των συνεπειών της υποβολής αναληθούς δήλωσης ή ανακριβών, ψευδών ή πλαστών δικαιολογητικών

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1. Βιβλιάριο ταυτότητας πολυτέκνου νομίμως θεωρημένο από την οικεία Πολυτεχνική Οργάνωση (Τμήμα της Συνομοσπονδίας) ή την Ανωτάτη Πανελλήνια Συνομοσπονδία Πολυτέκνων που αποδεικνύει την πολυτεχνική ιδιότητα και πιστοποιεί την ταυτότητα του πολυτέκνου με τις τυχόν στο μεταξύ επελθούσες μεταβολές των στοιχείων και της οικογενειακής τους κατάστασης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 1910/44 (ΦΕΚ Α-229). Ως Πολύτεκνοι θεωρούνται όσοι έχουν τέσσερα (4) τουλάχιστον ζώντα τέκνα ή θεωρούνται πολύτεκνοι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 1910/44 όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του Ν. 860/79(ΦΕΚ Α- 2).

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2. Εναλλακτικά του πιστοποιητικού οικογενειακής κατάστασης, ληξιαρχικές πράξεις γέννησης των τέκνων, εάν δεν υπάρχουν, η ηλικία αποδεικνύεται από τα μητρώα αρρένων για τους άνδρες και από το γενικό μητρώο δημοτών για τις γυναίκες.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3. Αντίγραφο πράξης συνταξιοδότησης από τον οικείο συνταξιοδοτικό φορέα.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 4. Αντίγραφα εκκαθαριστικών σημειωμάτων της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. για το συνολικό οικογενειακό εισόδημα του ενδιαφερομένου των τριών τελευταίων οικονομικών ετών ή, αν δεν υποβάλλεται φορολογική δήλωση, σχετική βεβαίωση της αρμόδιας Δ.Ο.Υ για το λόγο μη υποβολής της και Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 με την οποία δηλώνονται τα απαιτούμενα ως άνω στοιχεία, από τα οποία θεμελιώνεται ο λόγος απαλλαγής από την υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης.

Ως ετήσιο οικογενειακό εισόδημα θεωρείται το συνολικό ετήσιο φορολογούμενο, πραγματικό ή τεκμαρτό, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημα όλων των φορολογούμενων μελών της οικογένειας του υποψηφίου, από κάθε πηγή, είτε δηλώνεται χωριστά είτε από κοινού.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 5. Βεβαίωση της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού από την οποία να προκύπτει ότι ο αθλητής έχει εγγραφεί στον ειδικό πίνακα της παραγράφου 3 του άρθρου 34 του Ν.2725/1999 (ΦΕΚ 121 τ.Α),

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 6. Ιατρική γνωμάτευση από πανεπιστημιακό ή κρατικό νοσηλευτικό ίδρυμα ύστερα από εισαγωγή τους σε αυτό, καθώς και το κατά περίπτωση κατάλληλο αποδεικτικό υλικό που θα τους ζητηθεί και θα πιστοποιεί την ασθένεια από την οποία πάσχουν.

Η εισαγωγή και γνωμάτευση αυτή και το προσκομιζόμενο λοιπό αποδεικτικό υλικό εξετάζονται από πενταμελή υγειονομική επιτροπή που συγκροτείται εντός της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων για μετεγγραφή με απόφαση του πρύτανη του Πανεπιστημίου υποδοχής ή του Προέδρου του Τ.Ε.Ι. και η οποία αποτελείται από:

Τρία μέλη Δ.Ε.Π. του ιατρικού τμήματος του Πανεπιστημίου υποδοχής ή του πλησιέστερου προς αυτό Πανεπιστημίου με ειδικότητα χειρουργική, παθολογική και εργαστηριακή, που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους με κλήρωση από το συνολικό αριθμό των μελών Δ.Ε.Π. αντίστοιχων ειδικοτήτων του οικείου τμήματος της βαθμίδας του καθηγητή εντός της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων για μετεγγραφή.

Έναν εκπρόσωπο του ιατρικού συλλόγου της περιφέρειας της έδρας του Πανεπιστημίου υποδοχής, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον οικείο σύλλογο.

Ένα μέλος της δευτεροβάθμιας υγειονομικής επιτροπής της νομαρχίας της έδρας του Πανεπιστημίου υποδοχής, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον οικείο νομάρχη.

Το όλο έργο της υγειονομικής επιτροπής συντονίζει ο αντιπρύτανης ακαδημαϊκών υποθέσεων ή ο αντιπρόεδρος της διοικούσας επιτροπής του Πανεπιστημίου υποδοχής.

Η υγειονομική επιτροπή της παραγράφου αυτής μπορεί, εφόσον το κρίνει αναγκαίο, να παραπέμπει υποχρεωτικά εκ μέρους του Πανεπιστημίου υποδοχής υποψήφιους για εισαγωγή και περαιτέρω εξέταση και γνωμάτευση σε πανεπιστημιακό ή κρατικό νοσηλευτικό ίδρυμα. Εφόσον το σχετικό αίτημα για εισαγωγή και περαιτέρω εξέταση υποβληθεί έστω και από ένα μέλος της επιτροπής, η παραπομπή είναι υποχρεωτική.

Η υγειονομική επιτροπή που συγκροτείται και λειτουργεί κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας παραγράφου επιλαμβάνεται των αιτήσεων μετεγγραφής για τους λόγους υγείας της περίπτωσης αυτής των σπουδαστών Τ.Ε.Ι. Η επιτροπή αυτή συγκροτείται με απόφαση του Προέδρου του Τ.Ε.Ι. υποδοχής και το έργο της επιτροπής συντονίζει ο αντιπρόεδρος ακαδημαϊκών υποθέσεων ή ο αντιπρόεδρος της διοικούσας επιτροπής του Τ.Ε.Ι. υποδοχής.

Στις προβλεπόμενες θέσεις των μελών ΔΕΠ ορίζονται με τους αναπληρωτές τους με κλήρωση ιατροί αντίστοιχων ειδικοτήτων από το συνολικό αριθμό των μελών Ε.Π. της βαθμίδας του καθηγητή της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Τ.Ε.Ι. υποδοχής ή του πλησιέστερου προς αυτό Τ.Ε.Ι. ή του ιατρικού τμήματος του πλησιέστερου Πανεπιστημίου.

Οι ιατρικές εξετάσεις και γνωματεύσεις και τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία που συγκεντρώνονται από τις αντίστοιχες υγειονομικές επιτροπές σε κάθε τμήμα υποδοχής διέπονται από τις διατάξεις του νόμου για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Ν. 2472/97).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Β

ΜΕ ΠΟΣΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ

(Για λόγους οικονομικούς και λόγους υγείας των γονέων)

1. Οι μετεγγραφές για λόγους οικονομικούς (παρ. 2, 3 και 4) δεν επιτρέπεται να ξεπερνούν σε ποσοστό το 10% του αριθμού των εισακτέων στο Τμήμα υποδοχής. Ειδικά για τα Ιδρύματα του Λεκανοπεδίου Αττικής και του Νομού Θεσσαλονίκης το ποσοστό των μετεγγραφών αυτών δεν επιτρέπεται να ξεπερνά το 5%. Υπέρβαση του ποσοστού μετεγγραφής δεν επιτρέπεται σε καμία απολύτως περίπτωση. Αν υπάρχουν περισσότεροι υποψήφιοι με τις ίδιες προϋποθέσεις, **προηγούνται** τα τέκνα των οικογενειών, μέλη των οποίων φοιτούν ήδη σε Πανεπιστήμια ή Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) διαφορετικών πόλεων, που δεν συμπίπτουν με τον τόπο μόνιμης κατοικίας των γονέων («τρία ή περισσότερα σπίτια»), εφόσον ο μέσος όρος του συνολικού οικογενειακού εισοδήματός τους δεν είναι μεγαλύτερος του ποσού των πέντε χιλιάδων ευρώ του μέσου όρου του συνολικού οικογενειακού εισοδήματος των άλλων υποψηφίων.

Αν υπάρχει ίσος μέσος όρος οικογενειακού εισοδήματος, για την αποφυγή της υπέρβασης, λαμβάνεται υπόψη η συνολική βαθμολογία που έχουν πετύχει οι υποψήφιοι στο Τμήμα προέλευσης. Αν και η συνολική βαθμολογία είναι ίδια, γίνεται κλήρωση μεταξύ των ισοδύναμων υποψηφίων από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος υποδοχής (παρ. 3).

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για μετεγγραφή έχουν επίσης από το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 τα τέκνα των γονέων των οποίων ο μέσος όρος του συνολικού οικογενειακού εισοδήματος των τριών τελευταίων οικονομικών ετών δεν υπερβαίνει το ποσό των τριανταπέντε χιλιάδων ευρώ.

Στις περιπτώσεις αυτές δικαίωμα υποβολής αίτησης για μετεγγραφή έχουν μόνο όσοι βρίσκονται στο τρίτο εξάμηνο σπουδών τους και εφόσον έχουν πετύχει στο Τμήμα προέλευσης σε όλα τα υποχρεωτικά και με επιλογή υποχρεωτικά μαθήματα των δύο πρώτων εξαμήνων του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών ή σε ίσο τουλάχιστον αριθμό μαθημάτων του ατομικού προγράμματος σπουδών του υποψήφιου για μετεγγραφή φοιτητή ή σπουδαστή. (παρ. 2)

ΚΑΤ' ΕΞΑΙΡΕΣΗ και ειδικά για το ακαδημαϊκό έτος **2004-2005**, δικαίωμα υποβολής αίτησης για μετεγγραφή υπό τις προϋποθέσεις των παραγράφων 2 και 3 έχουν όλοι όσοι βρίσκονται στο πρώτο εξάμηνο των σπουδών τους κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Στις περιπτώσεις αυτές, δεν απαιτείται επιτυχής εξέταση σε όλα τα υποχρεωτικά και με επιλογή υποχρεωτικά μαθήματα των δύο πρώτων εξαμήνων στο Τμήμα προέλευσης και, για την αποφυγή της υπέρβασης, μεταξύ υποψηφίων με ίσο μέσο όρο οικογενειακού εισοδήματος λαμβάνεται υπόψη ο συνολικός αριθμός μορίων που συγκέντρωσαν οι υποψήφιοι κατά την τελευταία συμμετοχή τους στις εξετάσεις των μαθημάτων που εξετάζονται σε εθνικό επίπεδο. (παρ. 4)

2. Τα τέκνα των οποίων ένας τουλάχιστον γονέας είναι τυφλός ή κωφάλαλος ή νεφροπαθής που υποβάλλεται σε αιμοκάθαρση ή πάσχει από μυική δυστροφία Duchenne ή ανήκει στην κατηγορία ατόμων ειδικών αναγκών επειδή έχει κινητικά προβλήματα οφειλόμενα σε

αναπηρία άνω του 67%, μετεγγράφονται σε ποσοστό 1% του αριθμού των εισακτέων στο Τμήμα υποδοχής.

Στις περιπτώσεις αυτές, για την αποφυγή της υπέρβασης του ποσοστού μετεγγραφής, μεταξύ υποψηφίων με τις ίδιες προϋποθέσεις λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος του οικογενειακού εισοδήματος, ή, αν υπάρχει ίσος μέσος όρος εισοδήματος, η συνολική βαθμολογία που έχουν πετύχει οι υποψήφιοι στο Τμήμα προέλευσης ή ο συνολικός αριθμός μορίων που συγκέντρωσαν οι υποψήφιοι κατά την τελευταία συμμετοχή τους στις εξετάσεις των μαθημάτων που εξετάζονται σε εθνικό επίπεδο. Αν και η συνολική βαθμολογία είναι ίδια, γίνεται κλήρωση μεταξύ των ισοδύναμων υποψηφίων από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος υποδοχής. (εδ.β παρ.5)

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

A) Αίτηση του ενδιαφερομένου.

B) Πρόσφατο πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης

Γ) Βεβαίωση εγγραφής που εκδίδεται από το Τμήμα προέλευσης.

Δ) Ατομικό δελτίο επιτυχίας.

Ε) Αντίγραφο του προγράμματος σπουδών θεωρημένο από τη Γραμματεία του Τμήματος προέλευσης.

ΣΤ) Έγγραφο δημόσιας αρχής ή υπηρεσιών ή λογαριασμών οργανισμών κοινής ωφελείας, από το οποίο να προκύπτει ο τόπος μόνιμης κατοικίας των γονέων.

Ζ) Υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986 του ενδιαφερομένου για την ακρίβεια του περιεχομένου των υποβληθέντων δικαιολογητικών, όπου θα βεβαιώνεται ο τόπος **μόνιμης** κατοικίας των γονέων, και θα γίνεται ιδιαίτερη μνεία της γνώσης των συνεπειών της υποβολής αναληθούς δήλωσης ή ανακριβών, ψευδών ή πλαστών δικαιολογητικών.

Η) Αντίγραφα εκκαθαριστικών σημειωμάτων της αρμόδιας ΔΟΥ για το συνολικό οικογενειακό εισόδημα του ενδιαφερομένου των τριών τελευταίων οικονομικών ετών ή, αν δεν υποβάλλεται φορολογική δήλωση, σχετική βεβαίωση της αρμόδιας ΔΟΥ για το λόγο μη υποβολής της και Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 με την οποία δηλώνονται τα απαιτούμενα ως άνω στοιχεία, από τα οποία θεμελιώνεται ο λόγος απαλλαγής από την υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης.

Ως ετήσιο οικογενειακό εισόδημα θεωρείται το συνολικό ετήσιο φορολογούμενο πραγματικό ή τεκμαρτό, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημα όλων των φορολογούμενων μελών της οικογένειας του υποψηφίου, από κάθε πηγή, είτε δηλώνεται χωριστά είτε από κοινού.

Θ) Βεβαίωση του Τμήματος από την οποία προκύπτει η φοιτητική ή σπουδαστική ιδιότητα του αδελφού στην περίπτωση που υπάρχει αδελφός που φοιτά σε Πανεπιστήμιο ή ΤΕΙ.

Για τις περιπτώσεις μετεγγραφής για λόγους υγείας γονέων, απαιτείται επιπλέον των δικαιολογητικών Α έως και Η της Περίπτωσης 1 και:

Ιατρική γνωμάτευση από πανεπιστημιακό ή κρατικό νοσηλευτικό ίδρυμα όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο Α της περίπτωσης 6 της παρούσας εγκυκλίου. Οι υγειονομικές επιτροπές που εξετάζουν τα δικαιολογητικά της περίπτωσης 6 του κεφαλαίου Α της εγκυκλίου αυτής εξετάζουν και τα ιατρικά πιστοποιητικά που προσκομίζουν οι δικαιούχοι μετεγγραφής της περίπτωσης αυτής.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Για τους έλληνες υπηκόους που εισήχθησαν στο Πανεπιστήμιο Κύπρου μετά από συμμετοχή στις εξετάσεις των μαθημάτων που εξετάζονται σε εθνικό επίπεδο, ισχύουν όσα αναφέρονται στον παραπάνω νόμο των μετεγγραφών.

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

Τα δικαιολογητικά για όλες τις παραπάνω κατηγορίες υποβάλλονται από **1 έως 15 Νοεμβρίου**. Ειδικά και μόνο για το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 η προθεσμία υποβολής των αιτήσεων λήγει στις 30 Νοεμβρίου 2004.

Η προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών για τους υποψηφίους για μετεγγραφή σπουδαστές των Τ.Ε.Ι. που εγγράφονται στο Τμήμα προέλευσης κατά το εαρινό εξάμηνο ορίζεται από **1^η έως 15^η Απριλίου κάθε ακαδημαϊκού έτους**.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για μετεγγραφή έχουν α) μόνο όσοι βρίσκονται στο πρώτο εξάμηνο των σπουδών τους, εκτός και εάν ο λόγος μετεγγραφής στις περιπτώσεις 3, 4 και 5 του κεφαλαίου Α της εγκυκλίου αυτής καθώς της περίπτωσης 2 του κεφαλαίου Β, ανακύψει μεταγενέστερα. β) Οι υπαγόμενοι στην περίπτωση 1 του κεφαλαίου Α της εγκυκλίου αυτής έχουν δικαίωμα μετεγγραφής για τα α, β, γ, και δ εξάμηνα σπουδών τους (παρ. 1 άρθ. 3. Ν 860/79) γ) Οι υπαγόμενοι στην περίπτωση 6 του ίδιου κεφαλαίου μετεγγράφονται σε οποιοδήποτε εξάμηνο και αν βρίσκονται.

Κατ' εξαίρεση και μόνο για το ακαδ. έτος 2004-05 δικαίωμα μετεγγραφής έχουν και οι υπαγόμενοι στην περίπτωση 2 του κεφαλαίου Β που βρίσκονται ήδη σε μεγαλύτερο εξάμηνο σπουδών

Για την συμπλήρωση του ορίου ηλικίας των τέκνων της περίπτωσης 2 του κεφαλαίου Α της παρούσας θεωρείται η 31^η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης καθενός από αυτά.

Οι Πρυτάνεις των Πανεπιστημίων και οι Πρόεδροι των Τ.Ε.Ι. οφείλουν άμεσα να συγκροτήσουν τις προβλεπόμενες πενταμελείς υγειονομικές επιτροπές που θα βεβαιώσουν τη συνδρομή των λόγων υγείας που αναφέρονται στον παραπάνω νόμο των μετεγγραφών μέχρι το τέλος της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων για μετεγγραφή.

Οι μετεγγραφές διενεργούνται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου φοιτητή ή σπουδαστή που υποβάλλεται από τον ίδιο ή από εξουσιοδοτημένο πρόσωπο στο Τμήμα υποδοχής και η οποία συνοδεύεται οπωσδήποτε από τα κατά περίπτωση ανωτέρω προβλεπόμενα δικαιολογητικά νομίμως επικυρωμένα.

Η Γ. Σ. του Τμήματος υποδοχής μπορεί να ζητήσει και οποιοδήποτε άλλο δικαιολογητικό κρίνει απαραίτητο για τη διευκόλυνση του έργου της ή για να πιστοποιήσει το λόγο για τον οποίο ζητείται η μετεγγραφή.

Εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των προηγούμενων παραγράφων, δικαίωμα μετεγγραφής υφίσταται **μόνο για ένα από τα δύο Τμήματα, κατ' επιλογή του ενδιαφερομένου, που είναι πλησιέστερο στον τόπο της μόνιμης κατοικίας των γονέων και είναι αντίστοιχο με το Τμήμα προέλευσης.**

Η ύπαρξη αντιστοιχίας μεταξύ των Τμημάτων στα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι. πρέπει να προκύπτει με βάση το σύμφωνα με το νόμο πτυχίο που χορηγούν και το πρόγραμμα σπουδών, διαπιστώνεται δε με αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων των Τμημάτων, οι οποίες λαμβάνονται κατά την πρώτη συνεδρία κάθε ακαδημαϊκού έτους και βεβαιώνεται υποχρεωτικώς με την απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως του Τμήματος υποδοχής που πραγματοποιεί τις μετεγγραφές.

Οι αποφάσεις αντιστοίχισης των Γενικών Συνελεύσεων υπόκεινται στον έλεγχο νομιμότητας που ασκείται από τον πρύτανη και τον πρόεδρο του οικείου Πανεπιστημίου και Τ.Ε.Ι. αντίστοιχα και το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Οι αποφάσεις αντιστοίχισης των Τμημάτων αποστέλλονται από τον Πρύτανη ή τον Πρόεδρο του οικείου πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι., στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για έλεγχο νομιμότητας και στα τμήματα που θεωρούνται αντίστοιχα για ενημέρωσή τους το αργότερο μέχρι το τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους. Αν διαπιστωθεί αναντιστοιχία μεταξύ Τμημάτων, η αναπεμπτική απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων είναι δεσμευτική για τα οικεία Τμήματα. Ειδικά για το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 οι αποφάσεις αντιστοίχισης των Τμημάτων υποβάλλονται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κατ'επιστολή στα αντίστοιχα τμήματα μέχρι 30 Νοεμβρίου 2004.

Σε περίπτωση υποβολής ανακριβών, ψευδών ή πλαστών δικαιολογητικών ή αναληθούς υπεύθυνης δηλώσεως, η μετεγγραφή ανακαλείται υποχρεωτικά με απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως του Τμήματος υποδοχής και ο υπεύθυνος φοιτητής ή σπουδαστής διαγράφεται από τα μητρώα του Τμήματος υποδοχής.

Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζεται το αρμόδιο όργανο και η διαδικασία επιβολής των κυρώσεων, οι οποίες, εφόσον αποδειχθεί υπαιτιότητα, **αποκλείουν την επανεγγραφή του υπεύθυνου φοιτητή ή σπουδαστή στο Τμήμα προέλευσης** με βάση την τελευταία συμμετοχή του στις εξετάσεις των μαθημάτων που εξετάζονται σε εθνικό επίπεδο. Στην περίπτωση αυτή στη σύνθεση του αρμόδιου οργάνου μετέχει ένας τουλάχιστον δικαστικός λειτουργός.

Οι μετεγγραφές πραγματοποιούνται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος υποδοχής. Με την απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως οι υποψήφιοι που μετεγγράφονται απαλλάσσονται από την εξέταση σε μαθήματα ή ασκήσεις που εξετάστηκαν με επιτυχία στο Τμήμα προέλευσης

Με την ίδια απόφαση οι μετεγγραφόμενοι φοιτητές ή σπουδαστές υποχρεούνται να εξεταστούν σε μαθήματα ή ασκήσεις, τα οποία σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος υποδοχής κρίνεται ότι δε διδάχτηκαν πλήρως ή επαρκώς στο Τμήμα προέλευσης.

Κατάλογος με τις μετεγγραφές που πραγματοποιήθηκαν και την αντιστοιχία των Τμημάτων προέλευσης και υποδοχής αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων του Τμήματος προέλευσης και του Τμήματος υποδοχής και κοινοποιείται μέχρι **31 Μαρτίου** κάθε ακαδημαϊκού έτους από το Τμήμα υποδοχής στο Πρυτανικό Συμβούλιο του Πανεπιστημίου ή στο Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι. και μέσω αυτών στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για έλεγχο νομιμότητας. Ο αντίστοιχος κατάλογος των μετεγγραφομένων κατά το εαρινό εξάμηνο σπουδαστών Τ.Ε.Ι. κοινοποιείται μέχρι **31 Ιουλίου** κάθε ακαδημαϊκού έτους.

1) Αν διαπιστωθεί ότι πραγματοποιήθηκε μετεγγραφή χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις ή καθ' υπέρβαση του νόμιμου ποσοστού ή χωρίς να υφίσταται αντιστοιχία μεταξύ των Τμημάτων προέλευσης και υποδοχής που δεν οφείλεται σε υποβολή ανακριβών, ψευδών ή πλαστών δικαιολογητικών ή αναληθούς υπεύθυνης δηλώσεως εκ μέρους του ενδιαφερομένου, η αναπεμπτική απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων είναι δεσμευτική για το Τμήμα υποδοχής.

Στην περίπτωση αυτή η μετεγγραφή ανακαλείται υποχρεωτικά με απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως του Τμήματος και ο μετεγγραφόμενος φοιτητής ή σπουδαστής **διαγράφεται από τα μητρώα του Τμήματος υποδοχής.**

Ο Νόμος 3282/2004 άρθρο 1 (ΦΕΚ 208-Α) περί μετεγγραφών των σπουδαστών στα Πανεπιστήμια και στα Α.Τ.Ε.Ι εκ πρώτης όψεως είναι δίκαιος. Αν όμως μελετήσουμε προσεχτικότερα θα διαπιστώσουμε ότι υπάρχουν κάποιες ελλείψεις.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Μελετώντας το Νόμο, διαπιστώνουμε ότι είναι δίκαιος διότι, δίνει την δυνατότητα σε ανθρώπους που πάσχουν από κάποια ασθένεια, ή είναι πολύτεκνοι, ή είναι ορφανοί, ή έχουν κάποια οικονομικά προβλήματα να σπουδάσουν στην πόλη όπου κατοικούν, όταν υπάρχει και αντίστοιχη Σχολή.

Γνωρίζουμε ότι, κάποια παιδιά πάσχουν από κάποιες χρόνιες ασθένειες και αυτό πολλές φορές τους εμποδίζει να σπουδάσουν σε κάποια άλλη πόλη γιατί χρειάζονται συνεχής ιατρική περίθαλψη κτλ. Επομένως, άτομα που ανήκουν σε αυτή την κατηγορία, θα πρέπει πάντα να έχουν προτεραιότητα, σε ότι αφορά τη μεταγραφή τους στην πόλη όπου μένουν. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι, αν κάποια άτομα υποστούν κάποια σοβαρή ασθένεια κατά την διάρκεια φοίτησης τους, έχουν δικαίωμα μεταγραφής.

Από την άλλη μεριά, υπάρχει ένα μεγάλο ποσοστό οικογενειών που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα. Όπως όλοι γνωρίζουμε, το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, όλο και περισσότερα εργοστάσια μεταφέρονται στο εξωτερικό, για πιο φθηνά εργατικά χέρια, οδηγώντας πολλούς ανθρώπους στην ανεργία. Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα πολλές οικογένειες να μη μπορούν να ανταπεξέλθουν στα έξοδα που απαιτούν οι σπουδές σε κάποια άλλη πόλη. Ακόμη, το πρόβλημα είναι πιο έντονο για τις πολύτεκνες οικογένειες, και για τις οικογένειες που κάποιος από τους γονείς έχει κάποιο πρόβλημα υγείας, ή έχει πεθάνει.

Συνοψίζοντας, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ο Νόμος σωστά περιλαμβάνει αυτές τις κατηγορίες. Το μόνο ίσως αρνητικό σημείο είναι ότι, το ποσοστό που αφορά τις μεταγραφές για λόγους οικονομικούς, είναι μικρό σε σχέση με το πλήθος των ανθρώπων που κάνουν αίτηση και αντιμετωπίζουν πολλά οικονομικά προβλήματα. Επιπλέον, δεν θα πρέπει να ξεχνάμε τον πληθωρισμό που έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια στη Ελλάδα και αυτό σημαίνει ότι, το κόστος ζωής συνεχώς αυξάνεται σε αντίθεση με τους μισθούς, οι οποίοι παραμένουν σταθεροί.

Δυστυχώς, από όποια πλευρά και αν εξετάσουμε τον Νόμο, θα δούμε ότι είναι ταυτόχρονα δίκαιος και άδικος για κάποιους ανθρώπους και στο μόνο που συμφωνούν όλοι είναι ότι, είναι σωστός μόνο όταν ακολουθείται πιστά.

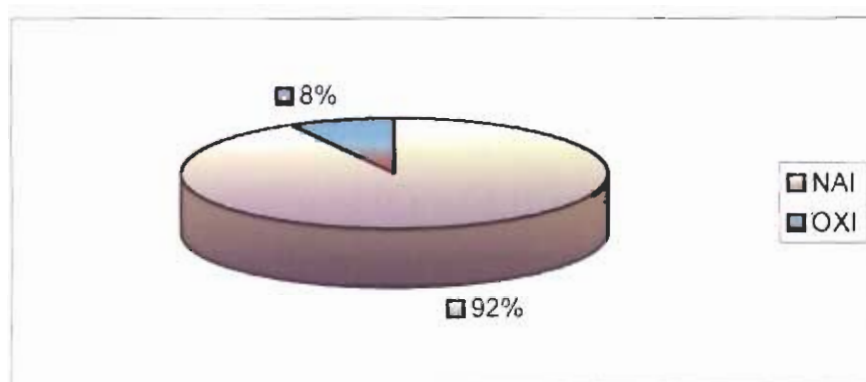
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Από τη στιγμή που ασχοληθήκαμε με το θέμα των μετεγγραφών, θεωρήσαμε ενδιαφέρον, να κάνουμε μια έρευνα συλλέγοντας πληροφορίες από όλες τις ηλικίες, για να διαπιστώσουμε αν οι άνθρωποι γνωρίζουν όλα τα θέματα που αφορούν τις σπουδές των νέων σήμερα. Έτσι, διαλέξαμε δύο τυχαία δείγματα, που αποτελείται από 110 ανθρώπους. Το ένα, περιλαμβάνει τις απόψεις των γονέων και αποτελείται από 40 άτομα ,το άλλο αφορά τις απόψεις των μαθητών και αποτελείται από 70 άτομα και καταλήξαμε στα παρακάτω αποτελέσματα και συμπεράσματα:

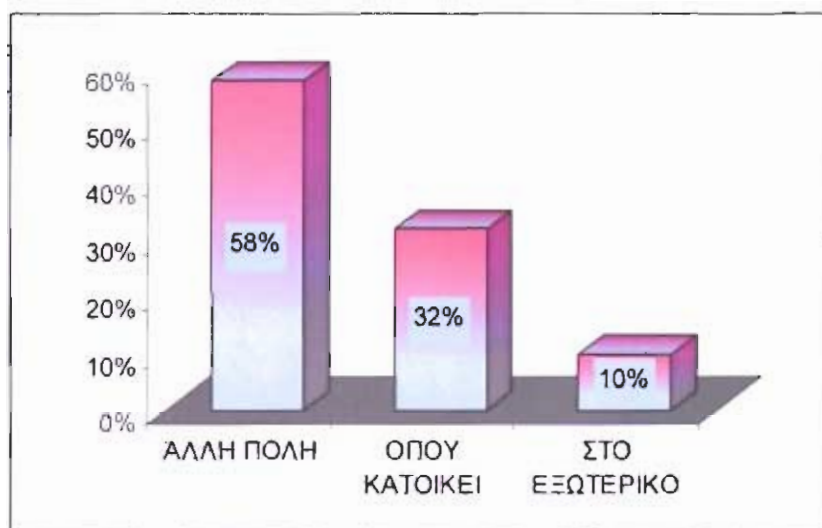
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

1. Θα επιθυμούσατε να συνεχίσετε τις σπουδές σας μετά το Λύκειο;

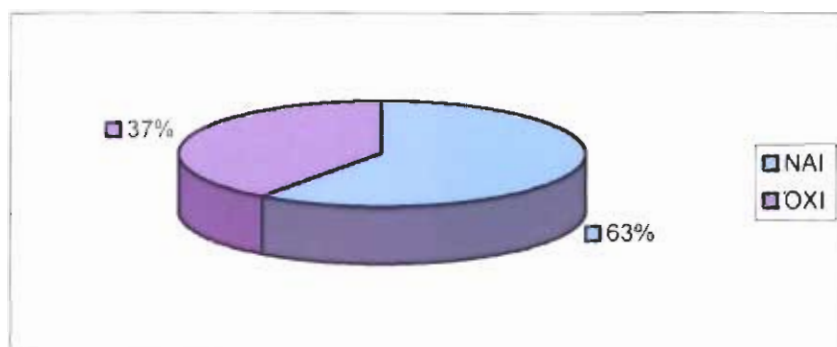
Περίπου το 92% των μαθητών επιθυμεί να συνεχίσει τις σπουδές του μετά το Λύκειο, ενώ μόλις το 8% δεν επιθυμεί να συνεχίσει τις σπουδές του.

2. Εάν επιθυμείτε να συνεχίσετε τις σπουδές σας, θα προτιμούσατε να σπουδάσετε στην πόλη όπου κατοικείται ή σε μια άλλη πόλη / χώρα;

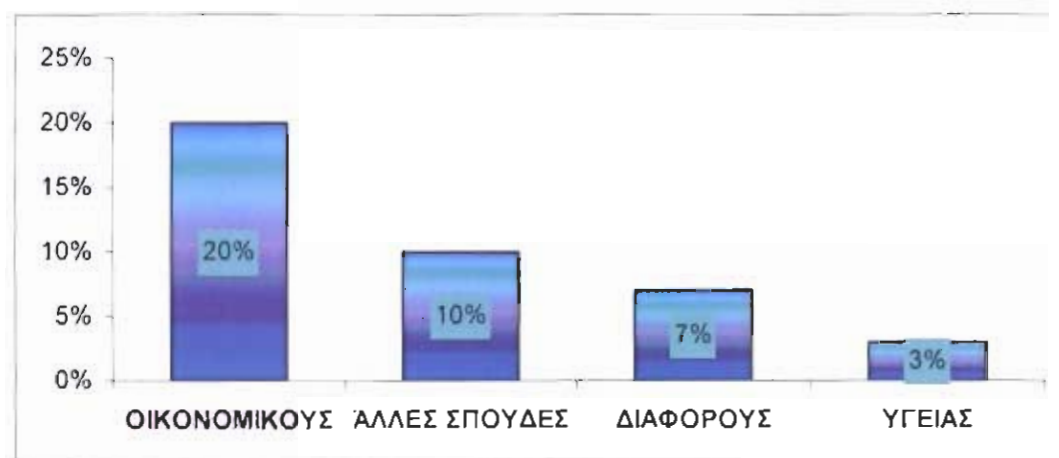
Περίπου το 58% προτιμά να σπουδάσει σε κάποια άλλη πόλη, ενώ μόλις το 32% επιθυμεί να σπουδάσει στην πόλη όπου μένει και το 10% προτιμά να σπουδάσει στο εξωτερικό.

3. Θα κάνατε αίτηση για μετεγγραφή;

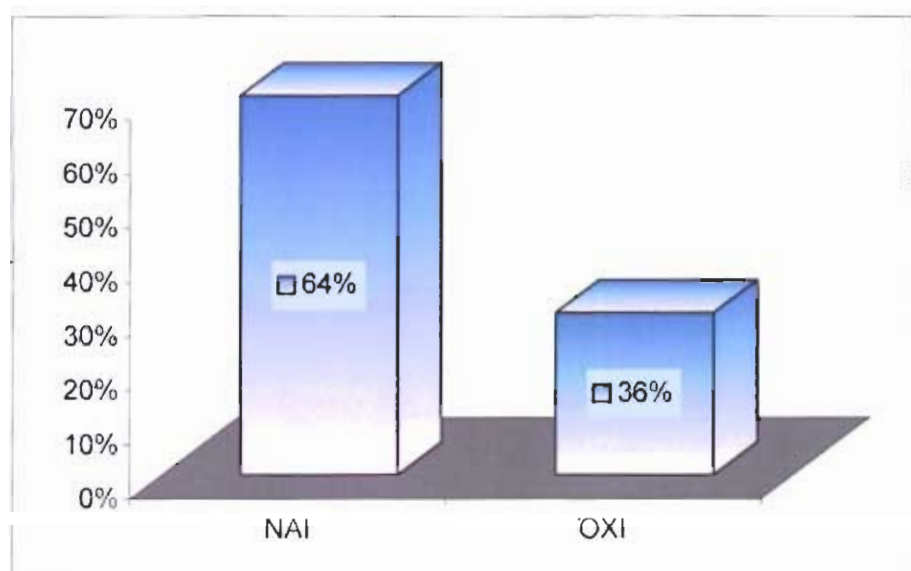
Αίτηση για μεταγραφή θα έκανε το 37% και μόνο στη περίπτωση που θα είχαν περάσει σε κάποια πόλη, που είτε βρίσκεται σε μεγάλη απόσταση από την πόλη όπου κατοικούν, είτε επιθυμούν να συνδυάσουν και κάποιες άλλες σπουδές παράλληλα με τη σχολή όπου έχουν εισαχθεί. Το 63% δεν επιθυμεί να κάνει αίτηση για μεταγραφή, με την δικαιολογία ότι "θέλουν να ζήσουν" την ζωή τους, θέλουν 4 χρόνια να είναι ανεξάρτητοι και μακριά από το σπίτι τους.

4. Ποιοι θα ήταν οι λόγοι που θα κάνατε αίτηση για μεταγραφή;

Από το 40% των μαθητών που θα έκαναν αίτηση για μεταγραφή, το 20% θα έκανε για λόγους οικονομικούς, το 10% θα έκανε λόγω κάποιων σπουδών που θα ήθελαν να συνδυάσουν μαζί με την σχολή όπου έχουν εισαχθεί πχ πιάνο, ξένες γλώσσες κτλ. Τέλος, το 3% θα έκανε την αίτηση για λόγους υγείας, ενώ το 7% για διάφορους λόγους.

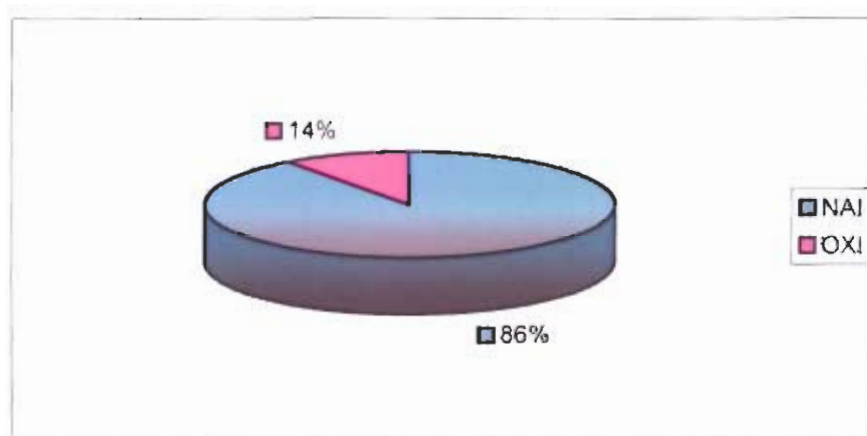
5. Πιστεύετε ότι το υπάρχον σύστημα μετεγγραφών είναι σωστό?

Στην τελευταία ερώτηση, για το υπάρχον σύστημα μεταγραφών, το 36% πιστεύει ότι είναι δίκαιο και δεν θα επιθυμούσε κάποια αλλαγή. Αντίθετα, το 64% πιστεύει ότι πρέπει να υπάρξουν κάποιες αλλαγές και συγκεκριμένα να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στο οικονομικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει σήμερα το μεγαλύτερο ποσοστό των Ελληνικών οικογενειών.

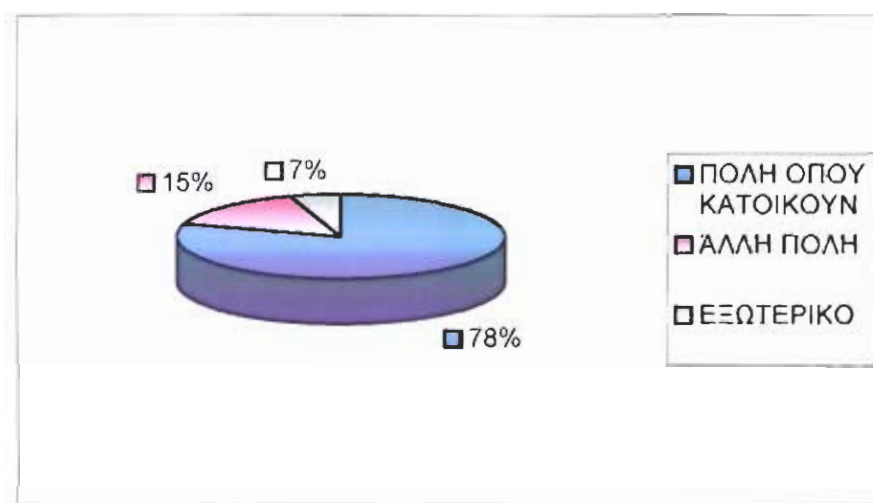
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ

1. Θα επιθυμούσατε τα παιδιά σας να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση?

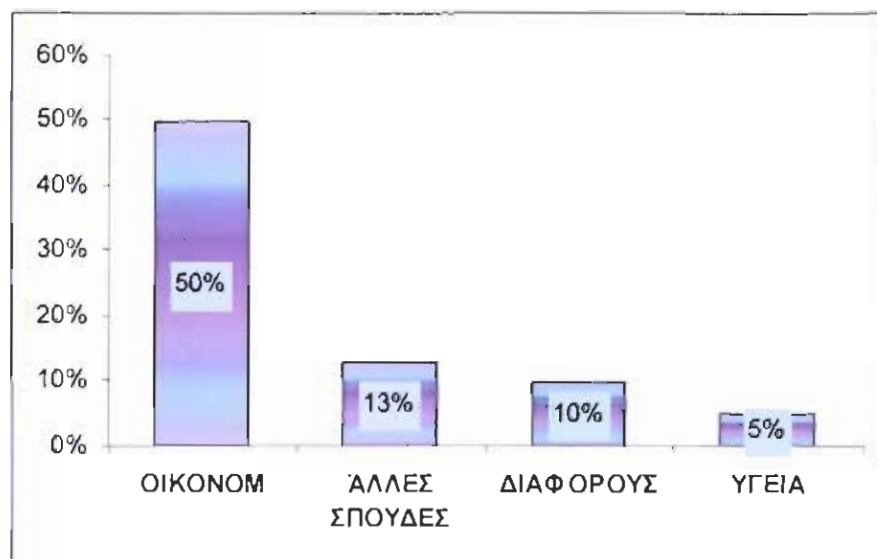
Το 86% των γονέων, επιθυμεί τα παιδιά τους να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, ενώ μόλις το 14% των γονέων δεν θα είχαν πρόβλημα να μη σπουδάσουν τα παιδιά τους και θα προτιμούσαν να εργασθούν αμέσως μετά το Λύκειο.

2. Θα επιθυμούσατε να σπουδάσουν τα παιδιά σας στην πόλη όπου κατοικείτε ή σε μια άλλη πόλη-χώρα?

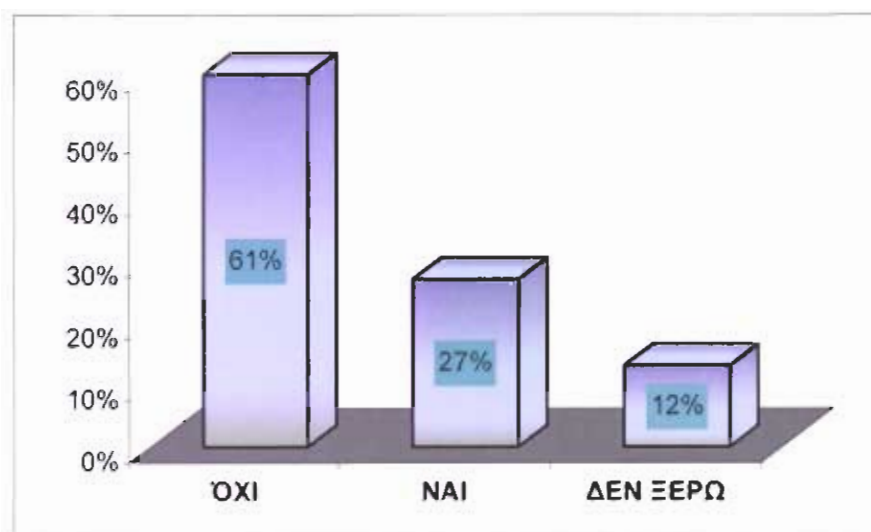
Το 78% επιθυμεί να σπουδάσουν τα παιδιά τους στην πόλη όπου κατοικούν και μόνο το 15% δεν έχει πρόβλημα να σπουδάσουν σε κάποια άλλη πόλη, ενώ το 7% πιστεύουν ότι είναι καλύτερο τα παιδιά τους να σπουδάσουν στο εξωτερικό. Όμως θα πρέπει να τονίσουμε ότι από το 78% το 55% επιθυμεί να σπουδάσουν τα παιδιά τους σε κάποια άλλη πόλη, όμως δεν μπορούν λόγω των υψηλών δαπανών που απαιτούν οι σπουδές.

3. Θα κάνατε αίτηση για μετεγγραφή? Αναφέρατε τους κυριότερους λόγους που θα κάνατε την αίτηση?

Το 78% θα έκανε αίτηση για μεταγραφή. Από αυτό το ποσοστό το 50% θα έκανε την αίτηση κυρίως για οικονομικούς λόγους, ενώ το 13% θα έκανε για λόγους που αφορούν, είτε κάποιο άθλημα με το οποίο ασχολούνται, είτε για κάποιες σπουδές που θέλουν να συνδυάσουν παράλληλα με την σχολή τους. Τέλος το 10% θα έκανε την αίτηση για διάφορους λόγους και το 5% κυρίως για λόγους υγείας. Μόνο ένα ποσοστό της τάξεως του 22% δεν θα έκανε αίτηση για μεταγραφή δίνοντας την δυνατότητα στα παιδιά τους να αποκτήσουν νέες εμπειρίες.

4. Πιστεύετε ότι το υπάρχον σύστημα μετεγγραφών είναι σωστό?

Το 61% πιστεύει ότι σύστημα μεταγραφών δεν ακολουθείται πάντα πιστά από τα αρμόδια όργανα, ενώ θα έπρεπε να τονισθεί περισσότερο το οικονομικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι περισσότερες Ελληνικές οικογένειες. Αντίθετα το 27% πιστεύει ότι είναι δίκαιο το σύστημα μεταγραφών και μόνο το 12% δεν ήταν ενημερωμένο για το σύστημα.

-Συμπεράσματα από τα ερωτηματολόγια

Συνοψίζοντας, από τη μικρή έρευνα μας, είδαμε ότι σχεδόν όλοι οι γονείς και οι μαθητές επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε κάποια Ανώτατη Σχολή. Μόνο ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 22% δεν επιθυμεί να συνεχίσει τις σπουδές στη Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, είτε γιατί πιστεύουν ότι δεν πρόκειται να τα καταφέρουν, είτε γιατί πιστεύουν ότι δεν θα τους είναι χρήσιμο ένα πτυχίο στο μέλλον και ότι οι σπουδές δεν είναι κάτι περισσότερο από “χάσιμο χρόνου και χρήματος”. Το ποσοστό αυτό, τελειώνοντας το Λύκειο, επιθυμεί να απασχοληθεί σε κάποια δουλειά.

Συνεχίζοντας την έρευνα μας, διαπιστώσαμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων, επιθυμεί να σπουδάσουν τα παιδιά τους στην πόλη όπου κατοικούν και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι, το κυριότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι οικογένειες ώστε να μπορέσουν σπουδάσουν τα παιδιά τους, είναι το οικονομικό. Αν αναλογιστούμε τα έξοδα που απαιτούνται για να σπουδάσει ένα άτομο, ανέρχονται τουλάχιστον στα 800 ευρώ, εάν υπολογίσουμε 250 ευρώ για ενοίκιο, 150 ευρώ για ρεύμα, νερό και κοινόχρηστα, 200 ευρώ για το φαγητό και 100 ευρώ για έξοδα μετακίνησης και διάφορα έξοδα της σχολής (τετράδια κτλ.). Καταλαβαίνουμε λοιπόν την δυσκολία μιας μέσης οικογένειας με μισθό, στην καλύτερη περίπτωση, 1500 ευρώ να συντηρήσει δύο σπίτια. Παράλληλα, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι, εάν υπάρχουν και άλλα παιδιά στην οικογένεια τα οποία χρειάζονται φροντιστήρια για να μπορέσουν και αυτά αργότερα να σπουδάσουν, καταλαβαίνουμε πόσο δύσκολο είναι για τους γονείς να “αντέξουν” όλα αυτά τα έξοδα.

Αντίθετα, διαπιστώσαμε ότι, το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών επιθυμεί να σπουδάσουν σε άλλη πόλη, θέλοντας να γνωρίσουν κάτι καινούργιο, να ανεξαρτητοποιηθούν από τους γονείς τους, να αποκτήσουν νέες εμπειρίες, αφηφώντας πολλές φορές και την οικονομική κατάσταση των γονιών τους.

Από την άλλη μεριά, οφείλουμε να τονίσουμε ότι, υπάρχουν κάποια παιδιά που για λόγους υγείας ή για λόγους κάποιων άλλων σπουδών που θέλουν να συνδυάσουν, δεν μπορούν να σπουδάσουν σε κάποια άλλη πόλη. Επιπλέον, υπάρχουν άτομα με σοβαρά προβλήματα υγείας που χρειάζονται, είτε συνεχείς επισκέψεις στο νοσοκομείο, είτε συνεχής ιατρική παρακολούθηση. Σε αυτή την περίπτωση, είναι αναμφισβήτητο ότι τα άτομα αυτά πρέπει να σπουδάζουν στην πόλη όπου κατοικούν.

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι, το μεγαλύτερο ποσοστό των εισακτέων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, θα έκαναν αίτηση για μεταγραφή, είτε για την πόλη όπου μένουν αν υπάρχει αντίστοιχη σχολή, είτε στην πλησιέστερη πόλη, ώστε να μπορούν να επισκέπτονται συχνά την οικογένεια τους. Ο κυριότερος λόγος που θα έκαναν την αίτηση, όπως έχουμε αναφέρει, είναι το οικονομικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι οικογένειες, είτε του υψηλού κόστους ζωής, είτε του υψηλού ποσοστού ανεργίας που επικρατεί στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια.

Τελειώνοντας, οφείλουμε να αναφέρουμε, ότι ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό που γνώριζε το υπάρχον σύστημα μετεγγραφών, πιστεύει ότι είναι δίκαιο αν το εξετάσουμε από τη μια πλευρά, δηλαδή όσον αφορά τα παιδιά που είναι ορφανά ή τα παιδιά που έχουν κάποια προβλήματα υγείας.

Από την άλλη πλευρά όμως, όπως έχουμε αναφέρει ήδη αρκετές φορές τις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν σήμερα οι περισσότερες οικογένειες, σε συνδυασμό με την ανεργία που συνεχώς αυξάνεται, πιστεύουν ότι δεν έχει δοθεί μεγάλη σημασία σε αυτό τον τομέα. Θα έπρεπε να ήταν μεγαλύτερο το ποσοστό που αφορά τις μεταγραφές για λόγους οικονομικούς, ώστε να δοθεί η ευκαιρία και στους οικονομικά ασθενέστερους να μπορούν να σπουδάσουν τα παιδιά τους, με σκοπό να αποκτήσουν τα απαραίτητα εφόδια για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΜΕΤΕΓΓΡΑΦΕΣ

A) ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ. Η εκπαίδευση, αποτελεί για τους περισσότερους φοιτητές, κριτήριο επιλογής για την πόλη όπου επιθυμούν να σπουδάσουν. Σχολές όπως, Νομική, Ιατρική, Διοίκηση Επιχειρήσεων κ.α, διαφέρουν από πόλη σε πόλη και ως προς τον τρόπο μάθησης και ως προς τον τρόπο οργάνωσής τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι, η Σχολή Νομικής της Κοζάνης διαφέρει από την Σχολή Νομικής Αθηνών και ως προς το βαθμό δυσκολίας και ως προς την διδασκαλία και παράλληλα οργάνωσή της. Από αυτό συνεπάγεται ότι, το μεγαλύτερο ποσοστό των σπουδαστών έχουν ως πρώτη επιλογή στο βιογραφικό τους τις μεγαλύτερες πόλεις, νομίζοντας ότι εκεί βρίσκονται οι καλύτερες σχολές.

B) ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ. Θεωρείται ένα από τα βασικότερα κριτήρια επιλογής της πόλης όπου επιθυμούν να σπουδάσουν οι νέοι. Στη σημερινή εποχή, όλο και περισσότερες οικογένειες αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα, με αποτέλεσμα πολλές φορές να μη μπορούν να αντεπεξέλθουν στα διάφορα έξοδα που απαιτούν οι σπουδές. Η Αθήνα, η Πάτρα είναι κάποιες από τις ακριβότερες πόλεις με πολύ ακριβά ενοίκια και υψηλό κόστος ζωής (διασκέδαση, φαγητό κτλ). Αυτό μπορεί να αποτελέσει κριτήριο επιλογής, για κάποιες οικογένειες, ώστε να φοιτήσουν τα παιδιά τους σε πιο οικονομικές πόλεις.

Γ) ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ. Οι περισσότερες οικογένειες θέλουν τα παιδιά τους, να σπουδάσουν σε μια κοντινή πόλη, από την πόλη της μόνιμης κατοικίας τους, έτσι ώστε να μπορούν να τους επισκέπτονται συχνά, να νιώθουν ότι μπορούν να τους προστατέψουν κτλ. Παράλληλα, υπάρχουν και άτομα που είτε για λόγους κάποιων σπουδών (π.χ μαθήματα πιάνου κτλ.) , είτε κάποιου αθλήματος ή προβλήματος υγείας, είναι απαραίτητο να επισκέπτονται συχνά την πόλη τους. Από αυτό συνεπάγεται ότι, πολλοί φοιτητές επιθυμούν να εισαχθούν στη πλησιέστερη πόλη από τη πόλη όπου μόνιμα κατοικούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΡΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ
ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΑΝΩΤΑΤΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ

(Όπως διαμορφώθηκε στη συνεδρίαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2001)

A. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

A.1 Υπάρχουσες προτάσεις ίδρυσης νέων Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης

Το κείμενο αυτό, αποτελεί μία αυτοτελή πρόταση ενός πλαισίου αρχών και προϋποθέσεων. Η πρόταση αυτή όμως, δεν είναι δυνατό να αγνοήσει μία πραγματικότητα, σύμφωνα με την οποία ήδη διάφοροι ενδιαφερόμενοι φορείς έχουν υποβάλει στο Υπουργείο Παιδείας προτάσεις ίδρυσης νέων Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα, οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις συνοδεύονται και από αναλυτικές μελέτες ειδικών.

Όπως ήδη τονίστηκε, το κείμενο αυτό αποτελεί μία αυτοτελή πρόταση ενός πλαισίου αρχών και προϋποθέσεων. Η πρόταση αυτή όμως δεν είναι δυνατό να αγνοήσει μία πραγματικότητα, σύμφωνα με την οποία ήδη διάφοροι ενδιαφερόμενοι φορείς έχουν υποβάλει στο Υπουργείο Παιδείας προτάσεις ίδρυσης νέων Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα, οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις συνοδεύονται και από αναλυτικές μελέτες ειδικών.

Από το σχετικό πίνακα που διανεμήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας στα μέλη της Ομάδας Εργασίας προκύπτει ότι οι υποβληθείσες προτάσεις κατά Περιφέρεια είναι οι εξής:

Δυτική Μακεδονία:	• Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Στερεά Ελλάδα:	• Πανεπιστήμιο (Ανατολικής) Στερεάς Ελλάδας
Δυτική Ελλάδα:	• Πανεπιστήμιο Δυτικής (Στερεάς) Ελλάδας• Ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης στον Νομό Ηλείας
Κεντρική Μακεδονία:	• Ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης στον Νομό Πέλλας
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη:	• Πανεπιστήμιο Καβάλας – Δράμας• ΤΕΙ Δράμας

Το παρόν κείμενο εξετάζει και αυτές τις προτάσεις, με κριτήριο τον βαθμό στον οποίο ανταποκρίνονται στο γενικό πλαίσιο αρχών και προϋποθέσεων. Τούτο σημαίνει ότι, οι προτάσεις αυτές αντιμετωπίζονται απλά και μόνο ως προτάσεις ίδρυσης νέων Ιδρυμάτων και δεν προσεγγίζονται, ούτε σε σχέση με την ανάπτυξη συγκεκριμένων γνωστικών πεδίων, ούτε σε σχέση με τη χωροταξική ανάπτυξή τους.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι, στο Υπουργείο Παιδείας έχουν επίσης υποβληθεί και πλήθος προτάσεων ίδρυσης νέων Τμημάτων Πανεπιστημίων και ΤΕΙ, πολλές από τις οποίες αφορούν την ίδρυση Τμημάτων σε νέες περιοχές. Οι προτάσεις αυτές, οι οποίες υπερβαίνουν τις 300, έχουν υποβληθεί τόσο από τα ίδια τα Ιδρύματα όσο και από άλλους φορείς. Με τις προτάσεις αυτές δεν πρόκειται να ασχοληθεί το παρόν κείμενο.

B. ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ

B.1 Οργάνωση της ανώτατης εκπαίδευσης κατά Περιφέρεια

Η χωρική μονάδα της Περιφέρειας αποκτά συνεχώς μεγαλύτερη σημασία στην οργάνωση της σύγχρονης δομής των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων σε παγκόσμιο επίπεδο. Η αποτελεσματική λειτουργία των μηχανισμών ανάπτυξης της δομής αυτής προϋποθέτει, τη συνεχή ενσωμάτωση νέων γνώσεων και την εξασφάλιση εξειδικευμένου στελεχιακού δυναμικού.

Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με τη δημιουργία ενός συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης που θα ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές ανάγκες του πληθυσμού της Περιφέρειας.

Το σύστημα αυτό κινητοποιεί τις τοπικές δημιουργικές δυνάμεις σε όλους τους τομείς και συμβάλλει στην ισόρροπη ανάπτυξη, στην αναβάθμιση της περιφερειακής διοίκησης, στη βελτίωση της τοπικής παραγωγής, στην ενίσχυση των καινοτομικών δραστηριοτήτων και γενικά στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου του τοπικού πληθυσμού, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και στην άνοδο του πολιτισμικού και μορφωτικού επιπέδου της περιοχής. Επομένως, τα Ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, τα οποία συγκροτούν το περιφερειακό αυτό σύστημα, είναι απαραίτητο να κατανέμονται με βάση ορισμένες αρχές οι οποίες θα μεγιστοποιούν την απόδοσή του. Στη διαδικασία αυτή, απαραίτητη συνιστώσα είναι η δημιουργία Δικτύου των Ιδρυμάτων αυτών καθώς και Συντονιστικού – Γνωμοδοτικού Περιφερειακού Οργάνου, στο πλαίσιο της εφαρμογής της στρατηγικής αποκέντρωσης της ανώτατης εκπαίδευσης.

Κύρια αποστολή του Οργάνου αυτού θα είναι, να ενημερώνεται για το έργο των Ιδρυμάτων, να μεταφέρει απόψεις των κοινωνικών φορέων στις διοικήσεις τους, να συντονίζει τη δράση των Ιδρυμάτων μεταξύ τους αλλά και με την Περιφέρεια στο σύνολό της. Μια τέτοια ρύθμιση, άλλωστε, αντιστοιχεί με την πολιτική που προβλέπεται να ακολουθείται σε εθνικό επίπεδο μέσω του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας.

Σκόπιμο είναι να τονισθεί εδώ ότι, η σημερινή διαίρεση της χώρας σε 13 Περιφέρειες έχει γίνει αποδεκτή από τις τοπικές κοινωνίες και υπάρχουν ήδη σοβαρές ενδείξεις δημιουργίας «περιφερειακής συνείδησης». Η εφαρμογή συνεχόμενων αναπτυξιακών προγραμμάτων κατά Περιφέρεια και η πολιτική ενίσχυσης των διοικητικών αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται στην Περιφέρεια είχαν ως αποτέλεσμα, την αύξηση της ομοιογένειας και τη συγκρότηση μιας διοικητικής και οικονομικής συνεκτικής οντότητας που αναμφισβήτητα, με τις βελτιωτικές επεμβάσεις στο χώρο, έχει ήδη αποκτήσει και τα χαρακτηριστικά της «γεωγραφικής ενότητας».

Η νέα περιφερειακή πραγματικότητα για την Ελλάδα θα ενισχυθεί ακόμη περισσότερο με την πραγματοποίηση των έργων του Γ΄ ΚΠΣ και με την πίεση που ασκεί η Ευρωπαϊκή Ένωση για την αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και την αύξηση των πόρων, που διαχειρίζονται οι Περιφέρειες. Άλλωστε, η σημερινή περιφερειακή διαμέριση έχει καθιερωθεί επισήμως στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην EUROSTAT με την ένταξη των 13 Περιφερειών στο επίπεδο NUTS II, της “Ονοματολογίας Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων”. Στην συγκεκριμένη επομένως περιφερειακή δομή του κράτους, η οποία θεωρείται ως δεδομένη και η οποία συνεχώς θα ενισχύεται, επιβάλλεται να προσαρμοσθεί και η ανώτατη εκπαίδευση.

B.2 Διπολικό περιφερειακό σύστημα

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 2916/2001, η ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα συγκροτείται πλέον από δύο τομείς, τον πανεπιστημιακό και τον τεχνολογικό, οι οποίοι λειτουργούν συμπληρωματικά και με διακριτούς ρόλους. Αυτή είναι ήδη μία συγκεκριμένη επιλογή της Πολιτείας και, κατά συνέπεια, ο περαιτέρω σχεδιασμός και οι σχετικές προτάσεις στηρίζονται στην αρχή αυτή. Η μεταφορά της βασικής αυτής αρχής στο επίπεδο της Περιφέρειας οδηγεί στην αναγκαιότητα ανάπτυξης ενός διπολικού περιφερειακού συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης, του οποίου τα βασικά χαρακτηριστικά είναι η συμπληρωματικότητα και η διακριτότητα.

Ακριβώς δε αυτά τα χαρακτηριστικά καθιστούν αναγκαία τόσο τη δικτύωση των επιμέρους λειτουργιών του διπόλου όσο και τον αποτελεσματικό συντονισμό τους. Η λογική του διπόλου είναι ευνόητο ότι προϋποθέτει ένα ευρύ φάσμα γνωστικών πεδίων κατά Ίδρυμα, ώστε να είναι δυνατό να λειτουργεί σε επαρκές γνωστικό εύρος και με ικανοποιητική πληρότητα η αρχή της συμπληρωματικότητας, με δεδομένη τη διακριτότητα των ρόλων. Η συνακόλουθη δε εφαρμογή μέτρων πολιτικής που θα εντάσσονται στο παραπάνω πλαίσιο θα επιτρέψει την ορθολογική κατανομή των διαφόρων γνωστικών πεδίων και επιστημονικών ειδικοτήτων και θα αποτρέψει, αλλά και θα εξαλείψει, τις τυχόν επικαλύψεις.

Στο πλαίσιο αυτό, σε κάθε Περιφέρεια θα πρέπει να λειτουργεί ένα πολυθεματικό (multidisciplinary/multifield) Πανεπιστημιακό Ίδρυμα και ένα ανάλογων χαρακτηριστικών Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (ΤΕΙ).

Από τη γενική αυτή αρχή εξαιρούνται οι δύο Περιφέρειες (Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας) στις οποίες εντάσσονται τα δύο μητροπολιτικά κέντρα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, όπου η συγκέντρωση των λειτουργιών στα δύο κέντρα και το αυξημένο ειδικό βάρος τους δεν επιτρέπει την ανάπτυξη διπολικών χαρακτηριστικών σε επίπεδο Περιφέρειας. Ανάλογες δυσκολίες, όμως μπορούν να αναφερθούν και για τις τρεις νησιωτικές Περιφέρειες, οι οποίες στην πράξη αντιμετωπίζονται ως δύο, αφού το Πανεπιστήμιο Αιγαίου εκτείνεται και στις δύο Περιφέρειες Αιγαίου (Βορείου και Νοτίου).

Οι αποκλίσεις αυτές αιτιολογούνται απόλυτα από τη μεγάλη συγκέντρωση πληθυσμού και δραστηριοτήτων στα Μητροπολιτικά Κέντρα και αντίστοιχα από τη μεγάλη διασπορά στις νησιωτικές περιοχές. Τούτο είναι σύμφωνο και με τις ισχύουσες επιστημονικές απόψεις για την αναπτυξιακή διαδικασία στο χώρο και γι' αυτό άλλωστε υιοθετήθηκε από το Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΠΑ) 2000-2006 της χώρας μας, στο οποίο περιλαμβάνονται εξειδικευμένα μέτρα πολιτικής ειδικά για τα νησιά και για τις μητροπολιτικές περιοχές.

Η παραπάνω αρχή της διπολικής περιφερειακής οργάνωσης είναι απαραίτητο να ισχύσει ως κριτήριο για την ίδρυση νέων Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα, η δε συνάφεια κάθε νέας πρότασης με το διπολικό μοντέλο θα πρέπει να τεκμηριώνεται στην αντίστοιχη μελέτη.

Παράλληλα όμως, είναι σκόπιμο να επανεξεταστεί και η υπάρχουσα σήμερα κατάσταση στο πνεύμα της ίδιας αρχής. Βεβαίως, δεν είναι δυνατό να οδηγηθούμε σε εξαναγκαστικές προσαρμογές και εναρμονίσεις, μπορεί όμως να μελετηθεί σε νέες βάσεις, και από κοινού με τα ίδια τα Ιδρύματα, η αποτελεσματικότητα, η βιωσιμότητα και η προοπτική των υφιστάμενων σήμερα σχημάτων.

B.3 Η περίπτωση των ομοθεματικών (unidisciplinary) Ιδρυμάτων

Από τις παραπάνω αρχές σχεδιασμού και ανάπτυξης του συστήματος της ανώτατης εκπαίδευσης ξεφεύγει η περίπτωση των Ιδρυμάτων τα οποία καλλιεργούν επιστήμες που εντάσσονται σε μία και μόνο ευρεία γνωστική – θεματική περιοχή (π.χ. επιστήμες μηχανικού ή γεωπονικές επιστήμες ή οικονομικές επιστήμες ή τέχνες). Για τα Ιδρύματα αυτά χρησιμοποιούμε τον χαρακτηρισμό «ομοθεματικά ιδρύματα» με τον οποίο επιχειρείται να αποδοθούν στην Ελληνική γλώσσα οι διεθνώς χρησιμοποιούμενοι αντίστοιχοι όροι «unidisciplinary institutions» ή «unifield institutions». Ο όρος «ομοθεματικά ιδρύματα» χρησιμοποιείται σε αντιδιαστολή με τον όρο «πολυθεματικά ιδρύματα» που έχει εμφανιστεί στην παράγραφο 17 προηγουμένως και ο οποίος αναφέρεται σε Ιδρύματα που καλλιεργούν επιστήμες που εντάσσονται σε περισσότερες από μία ευρείες γνωστικές – θεματικές περιοχές.

Ως ομοθεματικά Ιδρύματα θεωρούνται τα δύο ήδη υπάρχοντα Πολυτεχνεία, η Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Στην ίδια κατηγορία πρέπει να θεωρηθεί ότι ανήκουν ακόμα και τα Ιδρύματα που έχουν μία εμφανή κυρίαρχη φυσιογνωμία, όπως είναι το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πάντειο Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Πειραιώς και το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Από την άλλη μεριά, ειδική περίπτωση αποτελούν τα «ολιγοτομηματικά» Ιδρύματα Ιόνιο Πανεπιστήμιο και Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, τα οποία έχουν μεν Τμήματα με πολλαπλότητα γνωστικών πεδίων, πλην όμως δεν έχουν αναπτύξει

ακόμα την κρίσιμη μάζα των Τμημάτων που θα τους επιτρέψει είτε να λειτουργήσουν με σχετική επάρκεια ως πολυθεματικά Ιδρύματα είτε να διαμορφώσουν ενδεχομένως κάποια κυρίαρχη φυσιογνωμία.

Ανάλογες διαφοροποιήσεις δεν παρατηρούνται στο χώρο των ΤΕΙ, όπου η πολυθεματικότητα έχει πλέον επικρατήσει. Το πρόβλημα των ομοθεματικών Ιδρυμάτων είναι σοβαρό, αλλά δεν μπορεί να οδηγήσει σε αλλοίωση της ουσίας των προτάσεων, δεδομένης της αρχής του διακριτού ρόλου Πανεπιστημίων και ΤΕΙ.

B.4 Διάθεση τοπικών και περιφερειακών πόρων

Η δημιουργία Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης πρέπει να έχει την οικονομική υποστήριξη των περιφερειακών και τοπικών Αρχών, με πόρους που θα προέρχονται από τους δικούς τους προϋπολογισμούς, παράλληλα βέβαια με τη στήριξη που παρέχεται από τις οικονομικές ενισχύσεις του Υπουργείου Παιδείας και γενικότερα του κράτους.

Η κινητοποίηση των τοπικών Αρχών είναι δυνατό να αυξήσει τους διαθέσιμους πόρους και από ιδιωτικές συνεισφορές καθώς επίσης από προγράμματα συνεργασίας των Ιδρυμάτων με επιχειρήσεις και φορείς του δημόσιου τομέα.

Η συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών πόρων στην ανάπτυξη νέων Ιδρυμάτων (αλλά και νέων Σχολών και Τμημάτων) ανώτατης εκπαίδευσης θα αποτελεί προϋπόθεση για την έγκριση της ίδρυσής τους, η δε σχετική δέσμευση θα αποτυπώνεται στη σχετική μελέτη εφαρμογής, η οποία, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην επόμενη παράγραφο, αποκτά πλέον χαρακτηριστικά προγραμματικού συμβολαίου.

Αυτονόητο είναι πάντως ότι η αύξηση των πόρων των Ιδρυμάτων από εισφορές προερχόμενες από περιφερειακούς και τοπικούς προϋπολογισμούς θα διευκολυνθεί και με τη δημιουργία του προαναφερθέντος Συντονιστικού – Γνωμοδοτικού Περιφερειακού Οργάνου.

B.5 Προϋποθέσεις διασφάλισης υψηλής ποιότητας

Η υπόθεση της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης βρίσκεται πλέον στο επίκεντρο των στρατηγικών που αναπτύσσονται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο αλλά και των πολιτικών που διαμορφώνονται για την υλοποίησή τους. Η δημιουργία ενός νέου Ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης σήμερα πρέπει να παρέχει όλες τις απαραίτητες εγγυήσεις διασφάλισης της ποιότητας από την αρχή κιάλας της λειτουργίας του. Μέσα στο νέο Ευρωπαϊκό περιβάλλον δεν υπάρχουν πλέον περιθώρια για πειραματισμούς, για περιόδους χάριτος ή για εκ των ενόντων έναρξη λειτουργίας ενός νέου Ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης.

Με βάση τα παραπάνω, είναι σαφές ότι θα πρέπει να μεσολαβεί επαρκές χρονικό διάστημα ανάμεσα στην ίδρυση ενός νέου Πανεπιστημίου ή ενός νέου ΤΕΙ και την έναρξη λειτουργίας του με την εισαγωγή των πρώτων φοιτητών του. Μέσα στο διάστημα αυτό θα πρέπει να διασφαλιστούν οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την υψηλή ποιοτική λειτουργία του από το πρώτο κιάλας έτος. Τούτο σημαίνει ότι θα πρέπει να έχουν διασφαλιστεί οι αναγκαίες υποδομές (χώροι και μέσα), η αναγκαία για την αρχική τουλάχιστον φάση λειτουργίας στελέχωση σε διδακτικό προσωπικό και σε προσωπικό υποστήριξης, οι αναγκαίες προϋποθέσεις υποδοχής και διαβίωσης των φοιτητών.

Τέλος, η έναρξη λειτουργίας ενός Ιδρύματος θα πρέπει να υποστηρίζεται από ένα αποτελεσματικό διοικητικό μηχανισμό. Τα παραπάνω ισχύουν κατ' αναλογία και για κάθε νέα λειτουργία Τμήματος τόσο σε ένα νέο όσο και σε ένα ήδη υφιστάμενο Ίδρυμα.

Σε τελευταία ανάλυση, η νέα πραγματικότητα δεν μπορεί να ανέχεται, να ευνοεί, ή και να επιβάλλει πολλές φορές, πρακτικές που δέχονται ότι οι προϋποθέσεις ποιότητας θα διασφαλίζονται σταδιακά και παράλληλα με τα πρώτα βήματα λειτουργίας των νέων Ιδρυμάτων ή και των νέων Τμημάτων τους.

Η εγγύηση για τη διασφάλιση όλων των προϋποθέσεων που προαναφέρθηκαν προκύπτει μέσα από τη συνολική μελέτη – πρόταση για τη δημιουργία ενός νέου Ιδρύματος ή ενός νέου Τμήματος. Η μελέτη εφαρμογής πλέον αποκτά ίδια ή και μεγαλύτερη βαρύτητα από τη μελέτη σκοπιμότητας. Η μελέτη εφαρμογής ξεφεύγει από την παραδοσιακή μορφή της οικονομοτεχνικής μελέτης, καθώς πλέον πρέπει να παρέχει σαφείς και ρεαλιστικές εγγυήσεις ποιότητας. Η δε αποδοχή ή έγκριση μίας μελέτης εφαρμογής θα συνιστά δέσμευση τόσο για το ίδιο το Ίδρυμα όσο και για την Πολιτεία. Και, προφανώς, θα συνιστά δέσμευση και για τους εμπλεκόμενους περιφερειακούς και τοπικούς φορείς.

Στην ουσία δηλαδή, η μελέτη εφαρμογής, ως εγγύηση ποιότητας, αποκτά χαρακτηριστικά προγραμματικού συμβολαίου το οποίο αποδέχονται και προσυπογράφουν όλοι οι εμπλεκόμενοι παράγοντες.

B.6 Εισαγωγή καινοτομιών στο σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης

Στο εθνικό σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης εισάγεται πλέον ο θεσμός της «διαβίου εκπαίδευσης», προκειμένου να υπηρετηθεί η ανάγκη για «διαβίου μάθηση» ως συστατικού στοιχείου της «κοινωνίας της γνώσης». Πρόκειται για μια σημαντική καινοτομία. Στο μέλλον θα εισαχθούν ασφαλώς και άλλες καινοτομίες που θα εκσυγχρονίζουν το σύστημα, που θα εναρμονίζονται με τις σύγχρονες διεθνείς τάσεις και που θα μπορεί να υιοθετούν επιτυχημένα πρότυπα άλλων χωρών.

Η εφαρμογή καινοτομιών σε περιφερειακό επίπεδο έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά από την αντίστοιχη εφαρμογή τους στα δύο μητροπολιτικά κέντρα της Αττικής και της Θεσσαλονίκης. Στην περίπτωση π.χ. του θεσμού της διαβίου εκπαίδευσης, είναι προφανές ότι η εφαρμογή του στις Περιφέρειες θα επιτρέψει να δοκιμασθεί στην πράξη και με πλέον άμεσο τρόπο η συνάφεια του θεσμού με τις ανάγκες της κοινωνίας ή και της περιφερειακής οργάνωσης της αγοράς εργασίας και της οικονομίας. Από την άποψη αυτή, οι Περιφέρειες αποτελούν προνομιακό χώρο πιλοτικών εφαρμογών σε ό,τι αφορά τις διάφορες καινοτομικές πρωτοβουλίες.

Άλλωστε, η νέα τάση του «περιφερειακού πειραματισμού» (regional experimentalism) ενισχύεται και από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Κύριος στόχος της πολιτικής αυτής είναι η αξιοποίηση επιτυχημένων παραδειγμάτων (success stories) διαφόρων Περιφερειών από άλλες Περιφέρειες της Ένωσης και στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, π.χ. για λόγους μείωσης της ανεργίας. Πρόκειται δηλαδή για καλύτερη προσαρμογή των σπουδών στις ανάγκες του κοινωνικού γίνεσθαι με την ευρύτερη σημασία του όρου.

B.7 Χωροταξική συγκέντρωση κατά γνωστική ενότητα

Το μεγάλο πρόβλημα της έδρας Σχολών και Τμημάτων των Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στο εσωτερικό της κάθε Περιφέρειας πρέπει να αντιμετωπισθεί με βάση ένα πλαίσιο αρχών και προϋποθέσεων, του οποίου τα βασικά χαρακτηριστικά περιγράφονται στη συνέχεια.

Τα Τμήματα που θα εγκαθίστανται σε μία πόλη – έδρα θα πρέπει να συγκροτούν μια ευρύτερη γνωστική πειθαρχία – ενότητα (discipline). Κατά συνέπεια, δεν θα είναι δυνατή η εγκατάσταση μεμονωμένων Τμημάτων σε μία πόλη – έδρα. Η εν λόγω γνωστική ενότητα αυτή μπορεί να ταυτίζεται με την οργανωτική νομοθετημένη μονάδα της Σχολής, με τρία ή και περισσότερα Τμήματα. Η αρχή αυτή είναι χρήσιμο να εφαρμοσθεί οπωσδήποτε στα νέα Ιδρύματα και να εξετασθεί η δυνατότητα επέκτασής της και στα υφιστάμενα.

Τα πλεονεκτήματα εξυπηρέτησης επιστημονικών στόχων και οι οικονομίες κλίμακας που δημιουργούνται είναι προφανείς.

Στο πλαίσιο της Σχολής μπορεί να εφαρμοσθούν προγράμματα μεγάλης ευελιξίας, που θα ενσωματώνουν πολύ γρήγορα τις νέες θεωρητικές γνώσεις και τις τεχνολογικές εξελίξεις, για την εξυπηρέτηση των κοινωνικών αναγκών.

Ο καθορισμός μίας πόλης ως έδρας Σχολής προκύπτει ύστερα από αξιολόγηση μίας σειράς κριτηρίων που καλύπτουν θέματα υποδομής, εξυπηρέτησης των φοιτητών, προσέλκυσης και συγκράτησης έμφυτου δυναμικού, πολιτιστικών δραστηριοτήτων, θέσης στο δίκτυο αστικών κέντρων της Περιφέρειας (π.χ. πληθυσμιακή σύνθεση, βαρομετρική τοποθεσία, διασύνδεση με τα δίκτυα μεταφορών, διαμόρφωση των τομέων της οικονομικής δραστηριότητας) κλπ.

Ένα ιδιαίτερα κρίσιμο κριτήριο είναι ο μέγιστος αριθμός φοιτητών που μπορεί να εξυπηρετήσει μία πόλη με βάση τον πληθυσμό της. Στους επισυναπτόμενους Πίνακες 1 και 2 παρουσιάζονται τα δεδομένα του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος σε ό,τι αφορά την υπάρχουσα σήμερα χωροταξική κατανομή των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ στις επιμέρους πόλεις-έδρες τους. Όπως προκύπτει ειδικότερα από τα στοιχεία του Πίνακα 2, ήδη σήμερα υπάρχουν περιπτώσεις πόλεων οι οποίες πρέπει να εξυπηρετούν πάνω από 300 φοιτητές ανά 1.000 κατοίκους. Οι περιπτώσεις αυτές είναι αναμφισβότως προβληματικές, και είναι προφανές ότι το σχετικό όριο θα πρέπει να κατέβει αρκετά χαμηλότερα, και πάντως να μην υπερβαίνει τους 200 φοιτητές ανά 1.000 κατοίκους.

Η ενεργοποίηση μίας νέας έδρας ενός Ιδρύματος, εφ' όσον βέβαια πληρούνται οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις, πρέπει να στηρίζεται στην οργανωτική, διοικητική και ακαδημαϊκή ωριμότητα του Ιδρύματος. Τούτο σημαίνει ότι η ενδεχόμενη γεωγραφική επέκταση του Ιδρύματος απαιτεί μία σχετικά μακρά περίοδο ωρίμανσης των λειτουργιών και των θεσμών του Ιδρύματος στην αρχική έδρα ή στις προϋπάρχουσες έδρες. Ως ελάχιστη περίοδος ωρίμανσης θα μπορούσε να οριστεί μία τριετία πλήρους κύκλου λειτουργίας δύο ή τριών Τμημάτων μίας Σχολής του Ιδρύματος στην αρχική έδρα ή στο σύνολο των προϋπαρχουσών εδρών.

Η εμπειρία έχει δείξει ότι η παράλληλη λειτουργία πολλών εδρών σε ένα ίδρυμα δημιουργεί οργανωτικά και λειτουργικά προβλήματα, ενώ παράλληλα οδηγεί σε αναγκαστική διάσπαση της διοικητικής συνοχής και σε κατακερματισμό των πόρων, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται σημαντικά η ανάπτυξή του.

Η διαμόρφωση των κριτηρίων ορισμού πόλεων ως εδρών Σχολών μπορεί να γίνει με την αξιοποίηση της πλούσιας διεθνούς αλλά και Ελληνικής εμπειρίας. Αυτονόητο είναι όμως ότι η ενεργοποίηση μίας νέας έδρας ενός Ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης προϋποθέτει πλήρη μελέτη, τόσο ως προς τα οικονομοτεχνικά δεδομένα όσο και ως προς τις επιστημονικές – ακαδημαϊκές προοπτικές, με χρονικό ορίζοντα τουλάχιστον μίας δεκαετίας.

B.8 Σύγχρονες Ευρωπαϊκές τάσεις ανάπτυξης της ανώτατης εκπαίδευσης

Στον επισυναπτόμενο Πίνακα 4 παρουσιάζονται τα σύγχρονα δεδομένα σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη των συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην Ευρώπη. Στον Πίνακα έχουν περιληφθεί όλες οι Ευρωπαϊκές χώρες που συμμετέχουν στην πορεία συγκρότησης του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης. Έχουν περιληφθεί δηλαδή όλες οι χώρες που προσυπέγραψαν τη Διακήρυξη της Μπολώνιας το 1999, όπως επίσης και εκείνες που προσχώρησαν τον περασμένο Μάιο 2001 στην Πράγα. Οι χώρες έχουν ομαδοποιηθεί σε δύο κατηγορίες: Στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προηγούνται στον Πίνακα, και στις εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης χώρες, οι οποίες ακολουθούν.

Ο Πίνακας απεικονίζει τα δύο πλέον χαρακτηριστικά στοιχεία ενός εθνικού συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης, που είναι από τη μία μεριά ο αριθμός των Ιδρυμάτων και από την άλλη μεριά το ποσοστό συμμετοχής (participation rate) στην ανώτατη εκπαίδευση της χώρας των νέων που ανήκουν στην αντίστοιχη ηλικιακή ομάδα (δηλαδή στα πέντε έτη ηλικιών μεταξύ 17 και 21 ετών). Τα δύο αυτά στοιχεία συσχετίζονται αφ' ενός μεν με τον πληθυσμό της χώρας, αφ' ετέρου δε με το κατά κεφαλή ΑΕΠ, για τον υπολογισμό του οποίου έχει ληφθεί υπ' όψη η ισοτιμία αγοραστικών δυνάμεων, βάσει της μεθόδου PPP (purchasing power parities), ώστε να αντικατοπτρίζει αυτό την πραγματική αγοραστική δύναμη του κατά κεφαλή ΑΕΠ κάθε χώρας. Από τη μελέτη των στοιχείων του Πίνακα, μπορούν να προκύψουν ενδιαφέροντα στοιχεία σε ό,τι αφορά τα σύγχρονα Ελληνικά δεδομένα σε σύγκριση με τις σημερινές Ευρωπαϊκές τάσεις.

Σε ό,τι αφορά το ποσοστό των νέων που συμμετέχουν στην ανώτατη εκπαίδευση, η Ελλάδα (με ποσοστό 46,8%) βρισκόταν το 1996 στα ίδια περίπου επίπεδα με αρκετές από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ιταλία 46,9%, Γερμανία 47,2%, Ολλανδία 47,3%, Δανία 48,2%, Αυστρία 48,3%), ενώ υπερτερούσε της Ιρλανδίας (41,0%) και της Πορτογαλίας (38,8%), παρ' όλο που η τελευταία είχε αναπτύξει την ιδιωτική συνιστώσα του συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης προκειμένου ακριβώς να αυξήσει την εν λόγω συμμετοχή. Και, βεβαίως, η Ελλάδα υπερτερούσε όλων των εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρών, με την εξαίρεση της Νορβηγίας.

Τα στοιχεία όμως αυτά αναφέρονται στο έτος 1996. Στην πενταετία όμως 1996-2001 η Ελλάδα αύξησε τον φοιτητικό πληθυσμό της κατά ποσοστό περίπου 80%, το οποίο είναι πολύ μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό αύξησης των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες είχαν πραγματοποιήσει τη διεύρυνση της ανώτατης εκπαίδευσής τους νωρίτερα. Κατά συνέπεια, η πραγματικότητα του 2001 είναι πολύ διαφορετική και είναι βέβαιο ότι φέρνει την Ελλάδα σε σαφώς υψηλότερη θέση σε σύγκριση με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε ό,τι αφορά τώρα τον αριθμό των Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης σε συσχέτιση με τον πληθυσμό της κάθε χώρας, μπορούν επίσης να εξαχθούν χρήσιμα και κρίσιμα συμπεράσματα. Για την Ελλάδα υπολογίζονται 19 Πανεπιστήμια, στα οποία περιλαμβάνεται το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου όχι όμως και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, και 14 ΤΕΙ.

Η αναλογία ανά 1.000.000 κατοίκους είναι 1,8 Ιδρύματα προκειμένου μόνο για Ιδρύματα του πανεπιστημιακού τομέα και 3,1 Ιδρύματα προκειμένου για το σύνολο των Ιδρυμάτων. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι τα δεδομένα του Πίνακα σε ό,τι αφορά τους αριθμούς των Ιδρυμάτων αναφέρονται στο τρέχον έτος.

Σε ό,τι αφορά τον αριθμό Πανεπιστημίων ανά 1.000.000 κατοίκους, η Ελλάδα (1,8) βρίσκεται στα ίδια περίπου επίπεδα με άλλες 5 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ηνωμένο Βασίλειο 1,9, Ιρλανδία 1,9, Βέλγιο 1,7, Σουηδία 1,7 και Ισπανία 1,7), υπολείπεται 5 χωρών (Γαλλίας 5,8, Φινλανδίας 3,9, Πορτογαλίας 3,4, Αυστρίας 2,8 και Δανίας 2,1) και υπερέχει μόνο της Ολλανδίας (1,3) και της Ιταλίας (1,2). Με τα στοιχεία της Γερμανίας δεν μπορεί να γίνει σύγκριση γιατί περιέχουν και τα Fachhochschulen, ενώ τα στοιχεία του Λουξεμβούργου είναι αβέβαια.

Επίσης, είναι χαρακτηριστικό ότι η Ελλάδα υστερεί και όλων των εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρών για τις οποίες υπάρχουν στοιχεία, εκτός μόνο της Σλοβενίας (1,0) και της Κύπρου (1,3). Εδώ όμως πρέπει να ληφθεί υπ' όψη ότι η Κύπρος ήδη προχωρεί στην ίδρυση και δευτέρου Πανεπιστημίου, οπότε η σχετική αναλογία της θα γίνει 2,6 και θα υπερτερεί πλέον και αυτή της Ελλάδας.

Εάν όμως στην αναλογία των Πανεπιστημίων η Ελλάδα μπορεί να θεωρηθεί ότι βρίσκεται κοντά στα μέσα επίπεδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι εμφανής η υστέρησή της στα σχετικά μεγέθη που αφορούν το σύνολο των Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης.

Πραγματικά, η Ελλάδα (3,1) βρίσκεται στα ίδια περίπου επίπεδα μόνο με το Ηνωμένο Βασίλειο (2,9) και την Αυστρία (3,3), η οποία όμως έχει επιπλέον και ένα μεγάλο αριθμό ανεξάρτητων προγραμμάτων επιπέδου *fachhochschule* εκτός Ιδρυμάτων. Η Ελλάδα υπερτερεί μόνο της Ισπανίας (1,7) και της Ιταλίας (1,5), οι οποίες όμως έχουν πρακτικά ενσωματωμένο τον τεχνολογικό τομέα στον πανεπιστημιακό. Οι υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης εμφανίζουν πολύ μεγαλύτερες αναλογίες. Εδώ πάντως πρέπει να σημειωθεί ότι τα υπερβολικά μεγάλα μεγέθη έχουν την εξήγησή τους. Στη Δανία (25,9) ο τεχνολογικός τομέας περιλαμβάνει και Ιδρύματα που παρέχουν όχι μόνο τριετείς αλλά και διετείς σπουδές. Στην Πορτογαλία η μεγάλη αναλογία (17,2) προκύπτει από τον ανεπτυγμένο ιδιωτικό τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.

Στην Ιρλανδία, τέλος, η μεγάλη αναλογία (14,5) προκύπτει από το γεγονός ότι αρκετά Ιδρύματα, τόσο του πανεπιστημιακού όσο και του τεχνολογικού τομέα, υπολογίζονται ως χωριστά Ιδρύματα παρ' όλο που στην ουσία υπάγονται σε ευρύτερα σχήματα – Ιδρύματα που έχουν συγκροτήσει.

Παράλληλα, η Ελλάδα υστερεί και όλων των εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρών, με μόνη εξαίρεση την Κύπρο, της οποίας θα υπερτερεί ακόμη και μετά την ίδρυση του δεύτερου Πανεπιστημίου.

Από την παραπάνω ανάλυση προκύπτουν τα εξής στοιχεία σχετικά με την Ελλάδα, εάν περιοριστούμε στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

Η Ελλάδα βρίσκεται πλέον σε υψηλά επίπεδα σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή των νέων ηλικίας 17-21 ετών στην ανώτατη εκπαίδευση.

Σε ό,τι αφορά δε τους αριθμούς Ιδρυμάτων ανά 1.000.000 κατοίκους, η Ελλάδα βρίσκεται σε μέσα επίπεδα εάν οι υπολογισμοί γίνουν με βάση μόνο τα Πανεπιστήμια και υστερεί εμφανώς εάν οι υπολογισμοί γίνουν με βάση το σύνολο των Ιδρυμάτων και των δύο τομέων της ανώτατης εκπαίδευσης (δηλαδή το σύνολο των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ για την Ελλάδα). Τούτο σημαίνει με απλά λόγια ότι η σχετικά μεγάλη συμμετοχή των νέων ηλικίας 17-21 ετών στην ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα συγκεντρώνεται σε σχετικά μικρό αριθμό Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης σε σύγκριση με τα δεδομένα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1) Να δημιουργηθούν νέες σχολές και στις μικρότερες πόλεις.

Υπάρχουν σχολές, όπως η σχολή της Νομικής, που υπάρχει μόνο στις περιοχές της Αθήνας και της Κοζάνης. Αν κάποιο παιδί που είναι π.χ από την Ρόδο και θέλει να σπουδάσει Νομική, θα θέλει δύο ημέρες ταξίδι για να πηγαίνει στο σπίτι του. Καταλαβαίνουμε πόσο δύσκολο θα είναι για μια οικογένεια, να μπορούν να αντεπεξέλθουν εκτός από τα έξοδα φοίτησης και στα έξοδα ταξιδιού τα οποία είναι πολύ υψηλά, καθώς και ότι οι φοιτητές θα μπορούν να επισκέπτονται τις οικογένειες τους μόνο τα Χριστούγεννα, το Πάσχα και το καλοκαίρι. Θα ήταν χρήσιμο λοιπόν, να δημιουργηθούν κάποιες νέες σχολές στις πιο απομακρυσμένες περιοχές, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να σπουδάσουν σε περιοχές που είναι πιο κοντά στο σπίτι τους.

Από την άλλη μεριά, δεν μπορούμε να παραλείψουμε το γεγονός ότι, μια Ανώτατη Σχολή (Πανεπιστήμιο - Α.Τ.Ε.Ι) αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για την πόλη. Η Πάτρα, για παράδειγμα, βασίζεται πολύ στους φοιτητές αφού όπως γνωρίζουμε όλοι, έχει υψηλά ποσοστά ανεργίας. Το ενοίκιο που πληρώνουν οι φοιτητές για το σπίτι όπου μένουν, τα λεφτά που δίνουν για φαγητό, για διασκέδαση κτλ. συντηρούν πολλές οικογένειες. Επομένως, θα είναι ωφέλιμο για την πόλη αλλά και τους κατοίκους της η δημιουργία μιας Ανώτατης Σχολής.

2) Να αυξηθεί η οικονομική υποστήριξη για τους οικονομικά ασθενέστερους.

Τα τελευταία δύο χρόνια έχει θεσπιστεί το επίδομα των 1000 ευρώ που δίνουν στους φοιτητές μια φορά του χρόνο, όταν πληρούν κάποιες προϋποθέσεις, όπως για παράδειγμα να έχουν περάσει τα μισά μαθήματα του εξαμήνου τους, η φορολογική δήλωση των γονιών τους να είναι κάτω από ένα ποσό κτλ. Όμως αυτό αποτελεί μόνο ένα μικρό βοήθημα σε σχέση με τα έξοδα που απαιτούνται.

Όπως όλοι γνωρίζουμε, υπάρχουν κάποιες φοιτητικές εστίες που δίνονται στους σπουδαστές σε κάθε εξάμηνο ύστερα από κάποια αίτηση που συμπληρώνουν και όταν πληρούν κάποιες προϋποθέσεις. Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι, οι εστίες από την μια πλευρά είναι πολύ λίγες σε αριθμό σε σχέση με το ποσοστό των φοιτητών που έχουν ανάγκη, και από την άλλη πλευρά οι περισσότερες είναι σε πολύ άσχημη κατάσταση, κάποιες δεν έχουν θέρμανση, έχουν πολύ υγρασία και είναι πολύ μικρές για να ζήσουν δύο άτομα. Αν και πολλές οικογένειες έχουν οικονομικά προβλήματα, δύσκολα θα αφήνανε τα παιδιά τους να ζήσουνε κάτω από αυτές τις συνθήκες. Θα ήταν φρόνιμο λοιπόν, να δημιουργηθούν κάποιοι νέοι χώροι που να παρέχουν τις απαραίτητες συνθήκες διαμονής στους φοιτητές. Επίσης, το φαγητό που δίνεται στους φοιτητές μέσα στις σχολές, είναι φθηνό, όμως στις περισσότερες περιπτώσεις δεν είναι πολύ καλό από άποψη ποιότητας. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις δηλητηριάσεων που έχουν πάθει κατά καιρούς πολλοί φοιτητές, με αποτέλεσμα το μεγαλύτερο ποσοστό των σπουδαστών να αναγκάζονται να τρώνε σε εστιατόρια κτλ. όταν χρόνος τους είναι περιορισμένος. Το Κράτος από το μέρος του θα μπορούσε, να κάνει περισσότερους ελέγχους στα εστιατόρια των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και επιπλέον να απασχολούνται στους χώρους αυτούς άτομα με την αντίστοιχη ειδικότητα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγικά

Ακολουθεί η αξιολόγηση των δεδομένων για κάθε μία Περιφέρεια, με βάση τις προαναφερθείσες αρχές. Προφανώς, στην αξιολόγηση των δεδομένων περιλαμβάνεται και η αξιολόγηση των προτάσεων που έχουν υποβληθεί στο Υπουργείο Παιδείας για την ίδρυση νέων Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης. Οι κατ' αρχήν προτάσεις της Ομάδας Εργασίας που απορρέουν από αυτή την αξιολόγηση λαμβάνουν υποχρεωτικά υπ' όψη την φάση ανάπτυξης στην οποία βρίσκεται σήμερα η ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα. Σημειώνεται σχετικά ότι μέσα στην πενταετία 1996-2001 δημιουργήθηκαν και άρχισαν να λειτουργούν 80 νέα Τμήματα Πανεπιστημίων και ΤΕΙ, τα οποία αύξησαν τον αριθμό των λειτουργούντων Τμημάτων από 325 σε 405 (αύξηση κατά 25% περίπου).

Επίσης, μέσα στην ίδια πενταετία, αυξήθηκε ο αριθμός των φοιτητών της ανώτατης εκπαίδευσης κατά 80% περίπου. Και, τέλος, ένα νέο Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ιδρύθηκε το 1999 και άρχισε να λειτουργεί από το 2002.

Τούτο σημαίνει ότι η πενταετία 1996-2001 υπήρξε μία περίοδος ραγδαίας ανάπτυξης της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Είναι γνωστό ότι η εν λόγω ανάπτυξη έχει ενισχυθεί σε σημαντικό βαθμό από τους πόρους του Β' ΚΠΣ, προβλέπεται δε να συνεχίσει να ενισχύεται από τους πόρους του Γ' ΚΠΣ πλέον μέχρι το έτος 2003.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η επόμενη φάση ανάπτυξης της ανώτατης εκπαίδευσης πρέπει να γίνει με διαφορετικούς όρους και με διαφορετικούς ρυθμούς.

Είναι δε αυτονόητο ότι η επόμενη φάση ανάπτυξης της ανώτατης εκπαίδευσης δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να αποβεί σε βάρος της πορείας ανάπτυξης των υφιστάμενων ήδη Ιδρυμάτων, ενώ παράλληλα θα πρέπει να διασφαλιστεί η διατήρηση των σημερινών ρυθμών ανάπτυξης των νέων Τμημάτων που δημιουργήθηκαν στη διάρκεια της πενταετίας 1996-2001.

Πέρα όμως από τα παραπάνω, υπάρχουν και αρκετά ακόμα νέα δεδομένα που επιβάλλουν μία διαφορετική προσέγγιση στην υπόθεση της ανάπτυξης της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

Το νέο Ευρωπαϊκό περιβάλλον ποιότητας στο οποίο οφείλουμε να κινηθούμε, η ανάγκη αποκατάστασης της ισορροπίας του συστήματος ύστερα από την προηγηθείσα φάση ραγδαίας ανάπτυξης, η ανάγκη αξιολόγησης των επιπτώσεων που θα έχουν τα νέα δημογραφικά δεδομένα (συνεχής μείωση του πληθυσμού ηλικιών μεταξύ 18 και 22 ετών μέχρι το έτος 2010) στη ζήτηση σπουδών ανώτατου επιπέδου, η εξ ολοκλήρου ανάληψη της οικονομικής στήριξης της ανάπτυξης από εθνικούς πόρους μετά το 2006, η νέα διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι μερικά από τα νέα αυτά δεδομένα.

Ήδη το Υπουργείο Παιδείας βαδίζει προς αυτή τη νέα προσέγγιση με την ενεργοποίηση αφ' ενός μεν της διαδικασίας χωροταξικού και στρατηγικού σχεδιασμού της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα (με τη συγκρότηση και της παρούσας Ομάδας Εργασίας),

αφ' ετέρου δε της παράλληλης διαδικασίας κατάρτισης των στρατηγικών και επιχειρησιακών σχεδίων ανάπτυξης του κάθε Πανεπιστημίου και του κάθε ΤΕΙ στο πλαίσιο του εθνικού σχεδιασμού. Η παρούσα πρόταση της Ομάδας Εργασίας εντάσσεται ακριβώς σε αυτή τη νέα προσέγγιση.

Κατά συνέπεια, οι όποιες προτάσεις για ανάπτυξη νέων Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης δεν μπορεί παρά να ακολουθήσουν πιο αργούς ρυθμούς υλοποίησης αλλά και πιο σταθερά βήματα για όλους τους λόγους που προαναφέρθηκαν.

Η εκτίμηση της Ομάδας Εργασίας είναι ότι το Ελληνικό σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης δεν μπορεί να αφομοιώσει σήμερα ρυθμούς ανάπτυξης ανάλογους με αυτούς της πενταετίας 1996-2001. Ούτως ή άλλως όμως, τα προαπαιτούμενα για την περαιτέρω ανάπτυξη είναι τόσα και τέτοια που εξ αντικειμένου δεν είναι δυνατό να κινηθούν τα πράγματα με ταχύτερους ρυθμούς. Στη βάση αυτή, η Ομάδα Εργασίας θεωρεί ότι η χρονική περίοδος της τρέχουσας δεκαετίας είναι απαραίτητη αφ' ενός μεν για την ολοκληρωμένη ετοιμασία και μελέτη των νέων προτάσεων στο πλαίσιο που έχει παρουσιαστεί στην εισήγηση αυτή, αφ' ετέρου δε για τη διαμόρφωση όλων των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την άρτια ποιοτικά λειτουργία νέων Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Ανάλυση και αξιολόγηση των δεδομένων κατά Περιφέρεια

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας δεν έχει δικό της Πανεπιστήμιο, έχει όμως Παραρτήματα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στην Κοζάνη και στη Φλώρινα. Διαθέτει, επίσης το ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας με Τμήματα σε τρεις πόλεις (Κοζάνη, Φλώρινα, Καστοριά).

Η πρόταση που έχει υποβληθεί για ίδρυση πολυθεματικού Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας εναρμονίζεται προφανώς με την αρχή του διπολικού περιφερειακού συστήματος. Είναι αυτονόητο ότι τα ήδη λειτουργούντα Τμήματα ως παραρτήματα του ΑΠΘ θα ενσωματωθούν στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.

Ενώ όμως η σκοπιμότητα ίδρυσης Πανεπιστημίου στη Δυτική Μακεδονία απορρέει από τις αρχές του διπολικού μοντέλου, είναι εντούτοις αναγκαίο να υπάρξει μία εξ αρχής μελέτη για το σχεδιασμό και για τις προοπτικές ανάπτυξης, όχι μόνο του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας αλλά και συνολικά του διπολικού συστήματος της Περιφέρειας, η οποία θα λαμβάνει υπ' όψη όλα τα νέα δεδομένα (τη νέα διαρθρωτική φιλοσοφία της ανώτατης εκπαίδευσης, τις επικείμενες καινοτομίες της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης, αλλά και συνολικά το πλαίσιο αρχών και προϋποθέσεων που περιγράφεται στην εισήγηση αυτή).

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας επίσης δεν υπάρχει Πανεπιστήμιο. Λειτουργούν δύο ΤΕΙ. Το ΤΕΙ Λαμίας έχει Τμήματα στη Λαμία, στην Άμφισσα και στο Καρπενήσι, ενώ το ΤΕΙ Χαλκίδας εδρεύει αποκλειστικά στη Χαλκίδα.

Και στην περίπτωση αυτή, η πρόταση που έχει υποβληθεί για ίδρυση πολυθεματικού Πανεπιστημίου (Ανατολικής) Στερεάς Ελλάδας εναρμονίζεται προφανώς με την αρχή του διπολικού περιφερειακού συστήματος.

Βεβαίως, η ύπαρξη δύο ΤΕΙ στην ίδια Περιφέρεια και σε σχετικά μικρή απόσταση μεταξύ τους μπορεί να λειτουργήσει στρεβλωτικά στη λογική του διπόλου. Αυτή όμως είναι μία χαρακτηριστική περίπτωση στρατηγικών επιλογών για την Περιφέρεια που θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο μελέτης και ανάλυσης από το προταθέν ήδη Συντονιστικό – Γνωμοδοτικό Περιφερειακό Όργανο.

Ενώ όμως η σκοπιμότητα ίδρυσης Πανεπιστημίου στη Στερεά Ελλάδα απορρέει από τις αρχές του διπολικού μοντέλου, είναι εντούτοις αναγκαίο να υπάρξει σήμερα μία εξ αρχής μελέτη για το σχεδιασμό και για τις προοπτικές ανάπτυξης, όχι μόνο του Πανεπιστημίου (Ανατολικής) Στερεάς Ελλάδας, αλλά και συνολικά του διπολικού συστήματος της Περιφέρειας, η οποία επίσης θα λαμβάνει υπ' όψη όλα τα νέα δεδομένα (τη νέα διαρθρωτική φιλοσοφία της ανώτατης εκπαίδευσης, τις επικείμενες καινοτομίες της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης, αλλά και συνολικά το πλαίσιο αρχών και προϋποθέσεων που περιγράφεται στην εισήγηση αυτή).

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η περίπτωση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, με την πρόταση ίδρυσης Πανεπιστημίου Δυτικής (Στερεάς) Ελλάδας με έδρα στο Αργίριο, είναι σύνθετη και ιδιόμορφη, ιδιαίτερα δε εάν ληφθεί υπ' όψη και το υπάρχον ιστορικό. Η διαμόρφωση συνεπώς των πλέον αποτελεσματικών στρατηγικών ανάπτυξης της ανώτατης εκπαίδευσης στην Περιφέρεια, στο πλαίσιο και της παρούσας εισήγησης, θα αποτελέσει το βασικό αντικείμενο μελέτης του προταθέντος Συντονιστικού – Γνωμοδοτικού Περιφερειακού Οργάνου.

Σήμερα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας υπάρχουν τρία Ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης: Το Πανεπιστήμιο Πατρών, το ΤΕΙ Πάτρας και το ΤΕΙ Μεσολογγίου. Στο δε Αργίριο εδρεύουν δύο Τμήματα ως παραρτήματα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Είναι γνωστό ότι σε πρώτη φάση ιδρύθηκε στο Αργίριο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών ως Παράρτημα του Πανεπιστημίου Πατρών. Το εν λόγω Τμήμα μεταφέρθηκε τελικώς στην Πάτρα ύστερα από σχετική απόφαση του Πανεπιστημίου Πατρών. Στη συνέχεια ιδρύθηκαν στο Αργίριο δύο νέα Τμήματα, ως Παραρτήματα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων πλέον και με κατεύθυνση γεω-περιβαλλοντική.

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων έχει αποδεχθεί την κατά κάποιο τρόπο «κηδεμόνευση» των δύο Τμημάτων του Αργιρίου, την οποία όμως έχει εξ αρχής συνδέσει με την προοπτική της ανεξαρτητοποίησής τους από αυτό.

Ήδη σήμερα, η ενότητα (οικονομική, κοινωνική και γεωγραφική) της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας συνεχώς ενισχύεται με τα εκτελούμενα μεγάλα και μικρά έργα. Είναι πλέον προφανές ότι η διατήρηση της σύνδεσης με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων των Τμημάτων που λειτουργούν σήμερα στο Αγρίνιο (πόλη που ανήκει στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας) δεν είναι συμβατή με την αρχή της περιφερειακής συγκρότησης του δικτύου των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης. Για τον λόγο αυτό, η διατήρηση και η περαιτέρω ανάπτυξη πανεπιστημιακών μονάδων στο Αγρίνιο πρέπει να αντιμετωπιστεί πλέον σε συσχέτιση με το Πανεπιστήμιο Πατρών στο πλαίσιο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Άλλωστε, ο γεωπεριβαλλοντικός προσανατολισμός των υφιστάμενων Τμημάτων του Αγρινίου λειτουργεί συμπληρωματικά ως προς τον προσανατολισμό των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πατρών.

Η ένταξη των πανεπιστημιακών μονάδων του Αγρινίου στο Πανεπιστήμιο Πατρών αποτελεί από κάθε άποψη θετική προοπτική και για τις δύο πλευρές. Το Πανεπιστήμιο Πατρών ολοκληρώνει με τον τρόπο αυτό την ακαδημαϊκή του φυσιογνωμία και αναβαθμίζει τον περιφερειακό του ρόλο, επεκτείνοντας τον ζωτικό του χώρο και τη σφαίρα επιρροής του στο σύνολο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Από την άλλη μεριά, οι πανεπιστημιακές μονάδες του Αγρινίου αποκτούν, μέσω του Πανεπιστημίου Πατρών, πρόσβαση σε ολόκληρο τον ζωτικό χώρο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ενώ παράλληλα εξασφαλίζουν και τη σύνδεσή τους με ένα ευρύτερο επιστημονικό και γνωστικό ακαδημαϊκό περιβάλλον.

Με βάση την όλη ανάλυση που έχει προηγηθεί, η πρόταση για μετεξέλιξη των πανεπιστημιακών μονάδων του Αγρινίου σε αυτοτελές Πανεπιστημιακό Ίδρυμα δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Αφ' ενός μεν, γιατί αποτελεί στρέβλωση του μοντέλου της διπολικής περιφερειακής οργάνωσης, αφ' ετέρου δε γιατί δεν είναι ρεαλιστική και βιώσιμη, ανεξάρτητα από το εάν πρόκειται για πολυθεματικό ή για ομοθεματικό Πανεπιστήμιο.

Με δεδομένη την ύπαρξη του Πανεπιστημίου Πατρών, δεν είναι προφανώς δυνατό να υπάρξει και δεύτερο πολυθεματικό πανεπιστημιακό Ίδρυμα στην Περιφέρεια, όπως άλλωστε δεν υπάρχει και σε καμία άλλη Περιφέρεια της χώρας, ούτε καν στις Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας.

Από την άλλη μεριά, και με δεδομένη την ύπαρξη των Πανεπιστημίων Πατρών, Ιωαννίνων και Ιονίου, ο μόνος γεωγραφικός ζωτικός χώρος που θα απέμενε για ένα πολυθεματικό Πανεπιστήμιο στο Αγρίνιο θα ήταν αυτός του Νομού Αιτωλοακαρνανίας, ο οποίος μάλιστα θα διεκδικείται και από το Πανεπιστήμιο Πατρών.

Δεν υπάρχει όμως στην Ελλάδα άλλο προηγούμενο ενός πολυθεματικού Πανεπιστημίου του οποίου ο ζωτικός χώρος να περιορίζεται μόνο στα όρια ενός Νομού.

Η λύση πάλι της μετεξέλιξης των μονάδων του Αγρινίου σε ένα αυτοτελές ομοθεματικό Πανεπιστημιακό Ίδρυμα θα τις οδηγούσε σε γεωγραφική και ακαδημαϊκή απομόνωση, καθώς το Ίδρυμα αυτό θα είχε έναν αναγκαστικά περιορισμένο ζωτικό χώρο και θα δεχόταν μεγάλη πίεση από τα δύο μεγάλα γειτονικά πολυθεματικά Πανεπιστήμια (Πατρών και Ιωαννίνων).

Η μοναδική λύση συνεπώς με προοπτική για το Αγρίνιο είναι εκείνη που θα του δίνει διέξοδο σε έναν ευρύτερο γεωγραφικό ζωτικό χώρο, που δεν είναι άλλος από τον συνολικό χώρο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Τη διέξοδο αυτή μόνο η σύνδεση με το Πανεπιστήμιο Πατρών μπορεί να εξασφαλίσει. Και, βεβαίως, στο πλαίσιο της λύσης αυτής, μπορεί και **πρέπει** να μελετηθεί η περαιτέρω ενίσχυση της δυναμικής του πανεπιστημιακού χώρου του Αγρινίου με την περαιτέρω ανάπτυξη νέων γνωστικών αντικειμένων σε συναφή γνωστικά πεδία και με τη συγκρότηση Σχολής, η οποία θα προάγει και θα ολοκληρώνει την ακαδημαϊκή διάρθρωση του χώρου, λειτουργώντας συμπληρωματικά προς τα γνωστικά αντικείμενα του Πανεπιστημίου Πατρών. Είναι βεβαίως αυτονόητο ότι σε μία τέτοια εξέλιξη ο πανεπιστημιακός χώρος του Αγρινίου θα διατηρήσει την υπάρχουσα σήμερα υποδομή και στελέχωσή του ενώ παράλληλα θα εξακολουθούν να ισχύουν όλες οι ανειλημμένες δεσμεύσεις της Πολιτείας για την περαιτέρω ανάπτυξη στελέχωσης και υποδομών.

Σε ό,τι αφορά τέλος την πρόταση ίδρυσης Ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης στον Νομό Ηλείας, είναι προφανές ότι δεν συμβιβάζεται αυτή με όσα έχουν ήδη αναπτυχθεί.

Παράλληλα όμως είναι σαφές ότι το σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας χρειάζεται και αυτό εξ αρχής μελέτη η οποία θα πρέπει να λάβει υπ' όψη όλα τα νέα δεδομένα, όπως άλλωστε τονίστηκε και στις περιπτώσεις των Περιφερειών Δυτικής Μακεδονίας και Στερεάς Ελλάδας. Και στην περίπτωση αυτή, ο ρόλος του Συντονιστικού – Γνωμοδοτικού Περιφερειακού Οργάνου θα ήταν ιδιαίτερα κρίσιμος.

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Όπως τονίστηκε προηγουμένως, οι Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας εξαιρούνται της γενικής αρχής του διπολικού περιφερειακού συστήματος λόγω του ότι περιέχουν τα δύο μητροπολιτικά κέντρα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Είναι γεγονός βέβαια ότι η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας διαφέρει σημαντικά από την Περιφέρεια Αττικής κατά το ότι εκτείνεται σε τέσσερις ακόμα Νομούς πέραν αυτού που περιέχει το μητροπολιτικό κέντρο. Η γεωγραφική όμως θέση της Θεσσαλονίκης στο κέντρο της Περιφέρειας προσδιορίζει και την εκπαιδευτική κυριαρχία της στην Περιφέρεια, γεγονός που καθιστά αδύνατη την αναζήτηση της λογικής του διπόλου και απαγορευτική την προοπτική ίδρυσης νέου Ιδρύματος. Με την έννοια αυτή δεν κρίνεται ρεαλιστική και βιώσιμη η πρόταση δημιουργίας Ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης στον Νομό Πέλλας.

Βεβαίως, στην Περιφέρεια υπάρχει και ένα ακόμα ίδρυμα, το ΤΕΙ Σερρών. Παράλληλα, υπάρχουν και Παραρτήματα των Ιδρυμάτων της Θεσσαλονίκης προς την ανατολική πλευρά της Περιφέρειας (του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στις Σέρρες και του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης στο Κιλκίς και στα Μουδανιά). Η πραγματικότητα αυτή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η εκτός Θεσσαλονίκης ανάπτυξη του συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, σε συσχέτιση όμως με το μητροπολιτικό κέντρο, πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ειδικής μελέτης με συμμετοχή όλων των Ιδρυμάτων της Περιφέρειας. Βεβαίως, και στην περίπτωση αυτή θα είναι ιδιαίτερα κρίσιμος ο ρόλος του Συντονιστικού – Γνωμοδοτικού Περιφερειακού Οργάνου.

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Στην Περιφέρεια υπάρχουν ήδη ένα πολυθεματικό και πολυεδρικό Πανεπιστήμιο (Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, με έδρες στην Ξάνθη, στην Κομοτηνή, στην Αλεξανδρούπολη και στην Ορεστιάδα) και το ΤΕΙ Καβάλας που εκτείνεται στην Καβάλα και στη Δράμα. Κατά συνέπεια, οι προτάσεις που έχουν υποβληθεί για δημιουργία νέων Ιδρυμάτων στη Δράμα και στην Καβάλα είναι προφανές ότι δεν εναρμονίζονται με τις προαναφερθείσες αρχές.

Η πρόταση δημιουργίας Πανεπιστημίου Καβάλας – Δράμας μοιάζει να στοχεύει στον ακαδημαϊκό διαχωρισμό της Ανατολικής Μακεδονίας από τη Θράκη, κάτι που αντιστρατεύεται τον ενιαίο χαρακτήρα της Περιφέρειας.

Από την άλλη μεριά, η πρόταση δημιουργίας αυτόνομου ΤΕΙ στη Δράμα, σε απόσταση λίγων χιλιομέτρων από το ήδη υπάρχον ΤΕΙ Καβάλας, όχι μόνο δεν προάγει το εκπαιδευτικό τοπίο στην Περιφέρεια, αλλά αντίθετα θα προκαλούσε κατακερματισμό του δυναμικού της περιοχής και θα οδηγούσε σε υποβάθμιση της συνολικής δυναμικής της. Βεβαίως, η περαιτέρω ανάπτυξη Τμημάτων και Σχολών στη Δράμα θα αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο του στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδίου ανάπτυξης του ΤΕΙ Καβάλας, το οποίο θα ακολουθήσει και το οποίο θα πρέπει να λάβει υπ' όψη του αφ' ενός μεν τις αρχές που τίθενται ήδη με την εισήγηση αυτή αλλά και τις κατευθυντήριες γραμμές που θα διαμορφώσει στη συνέχεια η Ομάδα Εργασίας, αφ' ετέρου δε τις υπάρχουσες δυνατότητες της περιοχής.

Περιφέρεια Θεσσαλίας

Στην Περιφέρεια υπάρχουν ένα πολυθεματικό και πολυεδρικό Πανεπιστήμιο (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, με έδρες στο Βόλο, στη Λάρισα, στα Τρίκαλα και στην Καρδίτσα) και το ΤΕΙ Λάρισας, με έδρες στη Λάρισα και στην Καρδίτσα. Κατά συνέπεια, δεν υφίσταται θέμα ίδρυσης νέου Ιδρύματος.

Περιφέρεια Ηπείρου

Στην Περιφέρεια υπάρχουν το πολυθεματικό Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το πολυεδρικό ΤΕΙ Ηπείρου. Το ΤΕΙ Ηπείρου έχει έδρες σε όλες τις πρωτεύουσες των Νομών της Περιφέρειας, επιπροσθέτως όμως έχει και δύο Τμήματα εκτός Περιφέρειας, σε δύο διαφορετικές πόλεις της Κεφαλονιάς (Αργοστόλι και Ληξούρι). Ανάλογο πρόβλημα υπάρχει και με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το οποίο έχει επίσης δύο Τμήματα εκτός Περιφέρειας, στο Αγρίνιο. Το ζήτημα του Αγρινίου συζητήθηκε προηγουμένως, το δε ζήτημα της Κεφαλονιάς θα συζητηθεί στη συνέχεια. Κατά τα λοιπά, δεν υφίσταται θέμα ίδρυσης νέου Ιδρύματος στην Περιφέρεια Ηπείρου.

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Στην Περιφέρεια υπάρχει μόνο το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, το οποίο εδρεύει στην Κέρκυρα και το οποίο αποτελείται από 4 Τμήματα ποικίλων γνωστικών προσανατολισμών. Παράλληλα, υπάρχουν και στην Κεφαλονιά τα δύο Τμήματα του ΤΕΙ Ηπείρου. Το μοντέλο του διπόλου θα συνηγορούσε ενδεχομένως στη δημιουργία αυτόνομου ΤΕΙ στην Περιφέρεια, και βεβαίως σε μία τέτοια περίπτωση ο πυρήνας ενός τέτοιου ΤΕΙ θα ήταν η Κεφαλονιά. Η Κεφαλονιά όμως δεν έχει μέγεθος τέτοιο που να μπορεί να φιλοξενήσει ένα ΤΕΙ με την πολυθεματική ταυτότητα που χαρακτηρίζει όλα τα ΤΕΙ.

Συνεπώς, είτε θα επρόκειτο για μία ειδική περίπτωση ενός ομοθεματικού ΤΕΙ, είτε θα επρόκειτο για δημιουργία ΤΕΙ που θα εξαπλωνόταν και σε άλλα νησιά πέραν της Κεφαλονιάς.

Είτε στη μία είτε στην άλλη περίπτωση πάντως, η αρχή της διπολικής περιφερειακής οργάνωσης δύσκολα μπορεί να υπηρετηθεί από ένα Πανεπιστήμιο που εδρεύει στην Κέρκυρα και ένα ΤΕΙ που εδρεύει στην Κεφαλονιά ή και στα άλλα νησιά.

Αναμφιβόλως, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι μία ειδική περίπτωση με πολλές ιδιαιτερότητες. Η ύπαρξη των δύο Τμημάτων του ΤΕΙ Ηπείρου στην Κεφαλονιά είναι μία πραγματικότητα, αλλά και μία στρέβλωση του μοντέλου της διπολικής περιφερειακής οργάνωσης. Η ανάπτυξη του συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης της Περιφέρειας πρέπει συνεπώς να μελετηθεί συνολικά. Και στην περίπτωση αυτή θα είναι ιδιαίτερα κρίσιμος ο ρόλος που θα μπορεί να παίξει το προταθέν Συντονιστικό – Γνωμοδοτικό Περιφερειακό Όργανο.

Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου – Νοτίου Αιγαίου

Όπως τονίστηκε ήδη, οι δύο Περιφέρειες αντιμετωπίζονται ως ενιαία Περιφέρεια, αφού το Πανεπιστήμιο Αιγαίου αναπτύσσεται σε πέντε έδρες που εκτείνονται και στις δύο Περιφέρειες (Λέσβος, Σάμος, Χίος, Σύρος, Ρόδος). Και στην περίπτωση αυτή είναι προβληματική η εφαρμογή της αρχής της διπολικής οργάνωσης με τη δημιουργία ενός ανάλογου ΤΕΙ, το οποίο αναγκαστικά θα αναπτυσσόταν και αυτό σε πολυεδρική βάση.

Θα οδηγούμαστε δηλαδή σε ένα σχήμα επιμέρους μονάδων ανώτατης εκπαίδευσης (Τμημάτων ή Σχολών) διασπαρμένο σε ένα μεγάλο αριθμό νησιών.

Με δεδομένα τα προβλήματα εσωτερικής επικοινωνίας μεταξύ των νησιών, θα υπήρχαν δύο προοπτικές:

Είτε θα διαμορφωνόταν ένα σχήμα μωσαϊκού που μόνο χαρακτηριστικά διπόλου δεν θα μπορούσε να έχει, είτε θα διαμορφωνόταν ένα σχήμα επιμέρους διπόλων στα διάφορα νησιά, τα οποία όμως θα αναπτύσσονταν αναγκαστικά σε ομοθεματική βάση, γεγονός που αποκλίνει από τη λογική και τη φιλοσοφία του διπόλου. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβαδίζει η δημιουργία ενός ΤΕΙ στις Περιφέρειες Αιγαίου με την αρχή της διπολικής περιφερειακής οργάνωσης.

Περιφέρεια Κρήτης

Στην Περιφέρεια υπάρχει ήδη το δίπολο του πολυθεματικού Πανεπιστημίου Κρήτης (με έδρες στο Ηράκλειο και στο Ρέθυμνο) και του πολυεδρικού ΤΕΙ Κρήτης (με έδρες στο Ηράκλειο, στο Ρέθυμνο, στα Χανιά και στη Σητεία). Παράλληλα, βέβαια, υπάρχει και το Πολυτεχνείο Κρήτης στα Χανιά, το οποίο είναι ομοθεματικό Ίδρυμα. Η περίπτωση της Κρήτης μπορεί να θεωρηθεί ότι εξασφαλίζει τα χαρακτηριστικά του διπόλου, χρειάζεται όμως να μελετηθούν ιδιαίτερα τα χαρακτηριστικά της συνύπαρξης του διπόλου με ένα ομοθεματικό Ίδρυμα στην ίδια Περιφέρεια.

Περιφέρεια Πελοποννήσου

Στην Περιφέρεια λειτουργεί σήμερα το ΤΕΙ Καλαμάτας, ενώ έχει ιδρυθεί από το 1999 και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Ήδη, η Διοικούσα Επιτροπή του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου προχωρεί στη διαμόρφωση της πρότασής της προς τον Υπουργό Παιδείας για την ακαδημαϊκή διάρθρωση του Ιδρύματος σε Τμήματα και Σχολές και για την έναρξη λειτουργίας του πρώτου Τμήματος ή των πρώτων Τμημάτων από το ακαδημαϊκό έτος 2002-03. Το ζήτημα της χωροταξικής ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου δεν έχει συζητηθεί ακόμα, είναι όμως αυτονόητο ότι οι γενικές αρχές που τίθενται στο παρόν κείμενο έχουν εφαρμογή και για το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Πάντως, η ύπαρξη στην Περιφέρεια ενός ΤΕΙ και ενός πολυθεματικού Πανεπιστημίου εναρμονίζεται με το μοντέλο της διπολικής περιφερειακής οργάνωσης της ανώτατης εκπαίδευσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1^A

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

(ακαδημαϊκό έτος 2001-02)

Ίδρυμα	Πόλη	Αριθμός Τμημάτων		Αριθμός εισακτέων 2001	
Πανεπιστήμιο Αθηνών	Αθήνα	29	29	7.475	7.475
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	Αθήνα	9	9	1.580	1.580
Οικονομικό Πανεπιστήμιο	Αθήνα	8	8	1.500	1.500
Πάντειο Πανεπιστήμιο	Αθήνα	8	8	1.775	1.775
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο	Αθήνα	6	6	465	465
Πανεπιστήμιο Πειραιώς	Πειραιάς	9	9	1.805	1.805
Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών	Αθήνα	1	1	105	105
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	Αθήνα	3	3	150	150
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	Θεσσαλονίκη	38	43	7.355	7.905
	Σέρρες	1		85	
	Φλώρινα	3		355	
	Κοζάνη	1		110	

Ίδρυμα	Πόλη	Αριθμός Τμημάτων		Αριθμός εισακτέων 2001	
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	Θεσσαλονίκη	8	8	1.105	1.105
Πανεπιστήμιο Πατρών	Πάτρα	21	21	3.035	3.035
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	Ιωάννινα	14	16	2.420	2.610
	Αγρίνιο	2		190	
Πανεπιστήμιο Θράκης	Κομοτηνή	7	18	1.745	3.235
	Ξάνθη	5		670	
	Αλεξανδρούπολη	4		545	
	Ορεστιάδα	2		275	
Πανεπιστήμιο Κρήτης	Ρέθυμνο	9	17	1.340	2.100
	Ηράκλειο	8		760	
Πολυτεχνείο Κρήτης	Χανιά	4	4	375	375
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	Μυτιλήνη	6	16	715	1.960
	Χίος	3		320	
	Καρλόβασι	3		320	
	Ερμούπολη	1		70	
	Ρόδος	3		535	
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	Βόλος	11	15	890	1.130
	Λάρισα	2		105	
	Τρίκαλα	1		100	
	Καρδίτσα	1		35	
Ιόνιο Πανεπιστήμιο	Κέρκυρα	4	4	355	355
Σύνολο		235	235	38.665	38.665

ΠΙΝΑΚΑΣ 1Β

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΕΙ

(ακαδημαϊκό έτος 2001-02)

Ίδρυμα	Πόλη	Αριθμός Τμημάτων		Αριθμός εισακτέων 2001	
ΤΕΙ Αθήνας	Αθήνα	32	32	5.095	5.095
ΤΕΙ Πειραιά	Πειραιάς	9	9	1.785	1.785
ΤΕΙ Θεσσαλονίκης	Θεσσαλονίκη	20	22	3.800	4.160
	Κιλκίς	1		180	
	Μουδανιά	1		180	
ΤΕΙ Λάρισας	Λάρισα	13	15	3.730	4.200
	Καρδίτσα	2		470	
ΤΕΙ Πάτρας	Πάτρα	11	11	2.690	2.690
ΤΕΙ Κρήτης	Ηράκλειο	11	15	2.780	3.490
	Χανιά	2		450	
	Ρέθυμνο	1		140	
	Σητεία	1		120	
ΤΕΙ Καβάλας	Καβάλας	7	8	2.120	2.330
	Δράμα	1		210	
ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας	Κοζάνη	8	13	2.610	4.270
	Καστοριά	2		650	
	Φλώρινα	3		1.010	

Ίδρυμα	Πόλη	Αριθμός Τμημάτων		Αριθμός εισακτέων 2001	
ΤΕΙ Χαλκίδας	Χαλκίδα	5	5	1.700	1.700
ΤΕΙ Μεσολογγίου	Μεσολόγγι	6	6	1.960	1.960
ΤΕΙ Σερρών	Σέρρες	6	6	1.950	1.950
ΤΕΙ Καλαμάτας	Καλαμάτα	6	6	1.900	1.900
ΤΕΙ Λαμίας	Λαμία	5	7	1.190	1.720
	Άμφισσα	1		280	
	Καρπενήσι	1		250	
ΤΕΙ Ηπείρου	Άρτα	5	15	1.220	3.450
	Ιωάννινα	3		680	
	Πρέβεζα	2		480	
	Ηγουμενίτσα	3		690	
	Αργοστόλι	1		240	
	Ληξούρι	1		140	
Σύνολο		170	170	40.700	40.700

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΙ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Περιφέρεια	Πόλη	Αριθμός Τμημάτων		Εισακτέοι 2001	Εκτίμηση αριθμού φοιτητών	Πληθυσμός (απογραφή 1991)	Φοιτητές ανά 1000 κατοίκους
		Πανεπιστήμια	ΤΕΙ				
Αττικής	1. Αθήνα/ Πειραιάς	73	41	21.735	93.500	2.000.000	47
Στερεάς Ελλάδας	2. Λαμία	0	5	1.190	4.800	44.000	109
	3. Λιβαδειά	0	0	0	0	19.000	—
	4. Θήβα	0	0	0	0	19.000	—
	5. Χαλκίδα	0	5	1.700	6.800	52.000	131
	6. Άμφισσα	0	1	280	1.100	7.000	157
	7. Καρπενήσι	0	1	250	1.000	6.000	167
Δυτικής Ελλάδας	8. Ναύπακτος	0	0	0	0	11.000	—
	9. Μεσολόγγι	0	6	1.960	7.800	12.000	650
	10. Αγρίνιο	2	0	190	800	41.000	20
	11. Πάτρα	21	11	5.725	24.600	153.000	161
	12. Αίγιο	0	0	0	0	22.000	—
	13. Πύργος	0	0	0	0	29.000	—
	Αμαλιάδα	0	0	0	0	16.000	—

Περιφέρεια	Πόλη	Αριθμός Τμημάτων		Εισακτέοι 2001	Εκτίμηση αριθμού φοιτητών	Πληθυσμός(απογραφή 1991)	Φοιτητές ανα 1000 κατοίκους
Πελοπόννησος	14. Τρίπολη	0	0	0	0	14.000	—
	15. Σπάρτη	0	6	1.900	7.600	44.000	173
	16. Καλαμάτα	0	0	0	0	22.000	—
	17. Άργος	0	0	0	0	12.000	—
	18. Ναύπλιο						
	19. Κόρινθος	0	0	0	0	28.000	—
Ιονίων Νήσων	20. Ζάκυνθος	0	0	0	0	10.000	—
	21. Αργοστόλι	0	1	240	1.000	7.000	143
	22. Ληξούρι*	0	1	140	600	3.000	200
	23. Λευκάδα	0	0	0	0	7.000	—
	24. Κέρκυρα	4	0	355	1.400	36.000	39
Ηπείρου	25. Ιωάννινα	14	3	3.100	12.700	57.000	223
	26. Άρτα	0	5	1.220	4.900	21.000	233
	27. Πρέβεζα	0	2	480	1.900	15.000	127
	28. Ηγουμενίτσα	0	3	690	2.800	7.000	400

Περιφέρεια	Πόλη	Αριθμός Τμημάτων		Εισακτέοι 2001	Εκτίμηση α-ριθμού φοιτητών	Πληθυσμός(απογραφή 1991)	Φοιτητές ανα 1000 κατοίκους
Θεσσαλίας	29. Λάρισα	2	13	3.835	15.300	113.000	135
	30. Τύρναβος	0	0	0	0	12.000	—
	31. Βόλος	11	0	890	3.800	110.000	35
	32. Τρίκαλα	1	0	100	400	49.000	8
	33. Καρδίτσα	1	2	505	2.300	31.000	74
Δυτικής Μακεδονίας	34. Καστοριά	0	2	650	2.600	16.000	162
	35. Φλώρινα	3	3	1.365	5.500	13.000	423
	36. Κοζάνη	1	8	2.720	10.900	32.000	341
	37. Πτολεμαΐδα	0	0	0	0	25.000	—
	38. Γρεβενά	0	0	0	0	10.000	—
Κεντρικής Μακεδονίας	39. Βέροια	0	0	0	0	40.000	—
	40. Νάουσα	0	0	0	0	21.000	—
	41. Αλεξάνδρεια	0	0	0	0	13.000	—
	42. Έδεσσα	0	0	0	0	18.000	—
	43. Γιαννιτσά	0	0	0	0	25.000	—
	44. Κατερίνη	0	0	0	0	45.000	—
	45. Θεσσαλονίκη	46	20	12.260	52.700	400.000	132
	46. Κιλκίς	0	1	180	700	13.000	54
	47. Πολύγυρο	0	0	0	0	6.000	—
48. Μουδανιά	0	1	180	700	4000	175	

Περιφέρεια	Πόλη	Αριθμός Τμημάτων		Εισακτέοι 2001	Εκτίμηση αριθμού φοιτητών	Πληθυσμός(απογραφή 1991)	Φοιτητές ανα 1000 κατοίκους
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	49. Σέρρες	1	6	2.035	8.100	50.000	162
	50. Καβάλα	0	7	2.120	8.500	58.000	147
	51. Δράμα	0	1	210	800	39.000	21
	52. Ξάνθη	5	0	670	3.400	35.000	97
	53. Κομοτηνή	7	0	1.745	7.000	40.000	175
	54. Αλεξανδρούπολη	4	0	545	2.500	38.000	66
	55. Διδυμότειχο*	0	0	0	0	9.000	—
	56. Ορεστιάδα	2	0	275	1.400	15.000	93
Βορείου Αιγαίου	57. Μύρινα Λήμνου	0	0	0	0	4.000	—
	58. Μυτιλήνη	6	0	715	2.900	25.000	116
	59. Χίος	3	0	320	1.300	23.000	57
	60. Σάμος	0	0	0	0	9.000	—
	61. Καρλόβασι*	3	0	320	1.300	5.000	260
Νοτίου Αιγαίου	62. Ερμούπολη	1	0	70	400	13.000	31
	63. Κάλυμνος	0	0	0	0	11.000	—
	64. Κως	0	0	0	0	15.000	—
	65. Ρόδος	3	0	535	2.100	44.000	48

Περιφέρεια	Πόλη	Αριθμός Τμημάτων		Εισακτέοι 2001	Εκτίμηση αριθμού φοιτητών	Πληθυσμός(απογραφή 1991)	Φοιτητές ανα 1000 κατοίκους
Κρήτης	66. Χανιά	4	2	825	4.000	50.000	80
	67. Ρέθυμνο	9	1	1.480	5.900	24.000	246
	68. Ηράκλειο	8	11	3.540	14.900	117.000	127
	69. Άγιος Νικόλαος	0	0	0	0	9.000	—
	70. Σητεία*	0	1	120	500	7.000	71
	71. Ιεράπετρα	0	0	0	0	12.000	—
	72. Νεάπολη*	0	0	0	0	3.000	—
	ΣΥΝΟΛΟ	235	170	79.365	333.200		

Σημειώσεις:

1. Ο Πίνακας περιλαμβάνει όλες τις πόλεις που είναι πρωτεύουσες νομών ή έχουν πληθυσμό άνω των 10.000. Επιπλέον, έχει περιληφθεί και ένας μικρός αριθμός πόλεων οι οποίες δεν εμπίπτουν στις παραπάνω περιπτώσεις και οι οποίες σημειώνονται με αστερίσκο. Για τον πληθυσμό έχουν χρησιμοποιηθεί τα στοιχεία της απογραφής του 1991, δεδομένου ότι τα στοιχεία της απογραφής του 2001 δεν είναι ακόμη διαθέσιμα από την ΕΣΥΕ. Δεν έχουν περιληφθεί στον Πίνακα οι λοιποί Δήμοι των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης, έστω και αν έχουν πληθυσμό άνω των 10.000.
2. Στον Πίνακα περιλαμβάνονται τα Τμήματα που θα λειτουργούν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2001-02. Στον αριθμό των Τμημάτων δεν περιλαμβάνονται τα Γενικά Τμήματα.
3. Ο αριθμός των φοιτητών ανά 1000 κατοίκους αφορά την πλήρη ανάπτυξη όλων των Τμημάτων και έχει υπολογιστεί κατά προσέγγιση με βάση τους αριθμούς εισακτέων 2001 και τον μέσο αριθμό ετών σπουδών ανά Τμήμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΧΟΛΩΝ Α.Τ.Ε.Ι ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Α/Α	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΤΕΙ	ΠΟΛΗ
1	ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
2	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ	ΠΑΤΡΑΣ	ΠΑΤΡΑ
3	ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ	ΗΠΕΙΡΟΥ	ΑΡΤΑ
4	ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
		ΠΕΙΡΑΙΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ
		ΧΑΛΚΙΔΑΣ	ΧΑΛΚΙΔΑ
5	ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
6	ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ	ΗΠΕΙΡΟΥ	ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ
7	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑ
8	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΚΟΖΑΝΗ
9	ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΙΑΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
		ΗΠΕΙΡΟΥ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ
10	ΓΕΩΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΣ	ΣΕΡΡΩΝ	ΣΕΡΡΕΣ
11	ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΣΕΩΝ	ΛΑΡΙΣΑΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΛΑΡΙΣΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ
12	ΓΕΩΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΚΟΖΑΝΗ
13	ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
14	ΔΑΣΟΠΟΝΙΑΣ	ΛΑΡΙΣΑΣ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ
		ΛΑΜΙΑΣ	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
		ΚΑΒΑΛΑΣ	ΔΡΑΜΑ
15	ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
16	ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ
17	ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
18	ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
19	ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑΣ	ΚΡΗΤΗΣ	ΣΗΤΕΙΑ

A/A	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΤΕΙ	ΠΟΛΗ
20	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑ
21	ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ
22	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
23	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΠΕΙΡΑΙΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ
		ΠΑΤΡΑΣ	ΠΑΤΡΑ
		ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ
		ΣΕΡΡΩΝ	ΣΕΡΡΕΣ
		ΧΑΛΚΙΔΑΣ	ΧΑΛΚΙΔΑ
		ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΚΟΖΑΝΗ
		ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑ
24	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΡΓΩΝ	ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ
25	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ
26	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΑΘΗΝΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑ
27	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ	ΑΣΠΑΙΤΕ	ΑΘΗΝΑ
28	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ	ΑΣΠΑΙΤΕ	ΑΘΗΝΑ
29	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΑΣΠΑΙΤΕ	ΑΘΗΝΑ
30	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΑΣΠΑΙΤΕ	ΑΘΗΝΑ
31	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	ΑΣΠΑΙΤΕ	ΑΘΗΝΑ
32	ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΠΡΕΒΕΖΑ
33	ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
34	ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ
35	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
36	ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΡΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ

Α/Α	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΤΕΙ	ΠΟΛΗ
37	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	ΠΑΤΡΑΣ	ΠΑΤΡΑ
38	ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
39	ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	ΗΠΕΙΡΟΥ	ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ
40	ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ
41	ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ	ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
42	ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
		ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ
		ΗΠΕΙΡΟΥ	ΑΡΤΑ
		ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ
43	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ	ΠΕΙΡΑΙΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ
		ΠΑΤΡΑΣ	ΠΑΤΡΑ
		ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ
		ΛΑΜΙΑΣ	ΛΑΜΙΑ
		ΧΑΛΚΙΔΑΣ	ΧΑΛΚΙΔΑ
		ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΚΟΖΑΝΗ
		ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑ
		ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
44	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
		ΠΕΙΡΑΙΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ
		ΛΑΜΙΑΣ	ΛΑΜΙΑ
		ΚΡΗΤΗΣ	ΧΑΝΙΑ
45	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	ΠΕΙΡΑΙΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ
46	ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑΚΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ
		ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ
		ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
47	ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
		ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ
48	ΙΧΘΥΟΚΟΜΙΑΣ - ΑΛΙΕΙΑΣ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ
		ΗΠΕΙΡΟΥ	ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ

Α/Α	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΤΕΙ	ΠΟΛΗ
49	ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ	ΠΕΙΡΑΙΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ
50	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΠΑΤΡΑΣ	ΠΑΤΡΑ
		ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
51	ΛΑΪΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ	ΗΠΕΙΡΟΥ	ΑΡΤΑ
52	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
		ΠΕΙΡΑΙΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ
		ΠΑΤΡΑΣ	ΠΑΤΡΑ
		ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ
		ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ
		ΣΕΡΡΩΝ	ΣΕΡΡΕΣ
		ΧΑΛΚΙΔΑΣ	ΧΑΛΚΙΔΑ
		ΗΠΕΙΡΟΥ	ΠΡΕΒΕΖΑ
		ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΚΟΖΑΝΗ
		ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑ
		ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
53	ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	ΠΑΤΡΑΣ	ΠΑΤΡΑ
		ΗΠΕΙΡΟΥ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ
54	ΜΑΙΕΥΤΙΚΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
55	ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΠΕΙΡΑΙΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ
		ΠΑΤΡΑΣ	ΠΑΤΡΑ
		ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ
		ΣΕΡΡΩΝ	ΣΕΡΡΕΣ
		ΧΑΛΚΙΔΑΣ	ΧΑΛΚΙΔΑ
		ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΚΟΖΑΝΗ
		ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑ
		ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
56	ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ	ΚΡΗΤΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟ
57	ΝΑΥΠΗΓΙΚΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
58	ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
		ΠΑΤΡΑΣ	ΠΑΤΡΑ
		ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ
		ΛΑΜΙΑΣ	ΛΑΜΙΑ
		ΗΠΕΙΡΟΥ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ
		ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
59	ΟΔΟΝΤΟΤΕΧΝΙΚΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
60	ΟΙΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΠΟΤΩΝ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
61	ΟΠΤΙΚΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
62	ΟΧΗΜΑΤΩΝ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Α/Α	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΤΕΙ	ΠΟΛΗ
63	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
64	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	ΣΕΡΡΩΝ	ΣΕΡΡΕΣ
65	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	ΛΑΜΙΑΣ	ΛΑΜΙΑ
66	ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΠΕΙΡΑΙΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ
		ΣΕΡΡΩΝ	ΣΕΡΡΕΣ
		ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
67	ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
		ΠΑΤΡΑΣ	ΠΑΤΡΑ
		ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ
68	ΡΑΔΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
69	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ	ΚΡΗΤΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ
70	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
71	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΚΙΛΚΙΣ
72	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΞΥΛΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΠΛΟΥ	ΛΑΡΙΣΑΣ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ
73	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΜΟΥΔΑΝΙΑ
74	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ
75	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
76	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
77	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ	ΗΠΕΙΡΟΥ	ΛΗΞΟΥΡΙ
78	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑ
79	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ
80	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΚΡΗΤΗΣ	ΧΑΝΙΑ

A/A	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΤΕΙ	ΠΟΛΗ
81	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
82	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΑΝΤΙΡΡΥΠΑΝΣΗΣ	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΚΟΖΑΝΗ
83	ΤΗΛΕΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	ΗΠΕΙΡΟΥ	ΑΡΤΑ
84	ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
85	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
		ΠΑΤΡΑΣ	ΠΑΤΡΑ
		ΛΑΜΙΑΣ	ΑΜΦΙΣΣΑ
		ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ
		ΗΠΕΙΡΟΥ	ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ
		ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
86	ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
		ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
		ΛΑΜΙΑΣ	ΛΑΜΙΑ
87	ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
		ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ
		ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ
		ΗΠΕΙΡΟΥ	ΑΡΤΑ
		ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ
		ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
88	ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	ΑΘΗΝΑΣ	ΑΘΗΝΑ
89	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΚΟΖΑΝΗ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΧΩΡΕΣ

Χώρα	Πληθυσμός ¹ (χιλ.) 1997	Κατά κεφαλή ΑΕΠ ¹ (US\$) 1997	Αριθμός ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης			Αριθμός ιδρυμάτων 1.000.000 κα- τοίκους	Αριθμός Πανε- πιστημίων ανά 1.000.000 κα- τοίκους	Ποσοστό φοιτη- τών επί ανι- στρώσεων κλιών ¹ (%) 1996	Αριθμός φοιτη- τών ανά 1.000 κατοίκους ¹ 1996
			Αριθμός Πανεπιστημια- κός τομέας	Τεχνολογικός τομέας	Σύνολο ανώτατης εκ- παίδευσης				
Ην. Βασίλειο ³	58.544	20.710	112	60	172	2,9	1,9	32,4	
Ιρλανδία ³	3.658	17.420	7	46	53	14,5	1,9	37,0	
Βέλγιο ¹	10.127	23.090	17	80	97	9,6	1,7	35,5	
Ολλανδία ³	15.614	21.300	21	62	83	5,3	1,3	30,2	
Λουξεμβούργο ²	417		1	3	4	9,5	2,4	6,4	
Γαλλία ¹	58.472	22.210	340	—	340	5,8	5,8	35,4	
Δανία ²	5.256	23.450	11	125	136	25,9	2,1	33,5	
Σουηδία ¹	8.856	19.010	15	36	51	5,8	1,7	31,2	
Φινλανδία ³	5.141	19.660	20	29	49	9,5	3,9	44,2	
Γερμανία ¹	82.057	21.170			316	3,9		47,2	
Αυστρία ^{1,3}	8.099	22.010	23	4	27	3,3	2,8	29,9	
Ισπανία ²	39.613	15.690	66	—	66	1,7	1,7	42,5	
Πορτογαλία ¹	9.864	14.180	34	136	170	17,2	3,4	32,4	
Ιταλία ²	57.377	20.100	71	16	87	1,5	1,2	33,0	
Ελλάδα	10.569	12.540	19	14	33	3,1	1,8	31,4	
Ισλανδία ²	274		8	—	8	29,2	29,2	29,2	
Νορβηγία ²	4.396	24.260	10	54	64	14,6	2,3	42,4	
Λιχτενστάιν ³									
Ελβετία ¹	7.250	26.580	26	74	100	13,8	3,6	20,7	
Μάλτα ³	381	13.380						21,8	
Τσεχία ¹	10.301	10.380	27	15	42	4,1	2,6	20,1	
Ουγγαρία ²	10.156	6.970	30	59	89	8,8	3,0	19,0	
Πολωνία ³	38.693	6.510						18,6	
Σλοβακία ²	5.372	7.860	20	3	23	4,3	3,7	19,0	
Λετονία ¹	2.461	3.970			33	13,4		22,5	
Λιθουανία ¹	3.705	4.140	15	2	17	4,5	4,0	22,5	
Εσθονία ³	1.447	5.090						29,7	
Ρουμανία ¹	22.549	4.270			99	4,4		18,2	
Βουλγαρία ³	8.393	3.870						31,1	
Σλοβενία ²	1.995	11.880	2	7	9	4,5	1,0	26,6	
Κροατία ³	4.484	4.930						19,1	
Κύπρος ³	763		1	—	1	1,3	1,3	11,9	
Τουρκία ³	63.403	6.470						23,0	

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- www.yperth.gr
- **ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**
- **ΠΟΛΙΤΕΣ ΠΑΤΡΩΝ (ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ)**
- **ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**